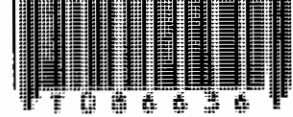

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ชื่อเรื่องสารานุกรม โครงการออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการรณรงค์และป้องกันภัยจาก โรคพิษสุนัขบ้า

โดย

นางสาว อมรรัตน์ ศรีชัย

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

..... กรรมการ

..... กรรมการ

รับและตรวจเมื่อ..... เดือน..... พ.ศ.....

ที่ ดร

b. 10872760
i. ....

.....
.....

หัวหน้าภาควิชา ทัศนศิลป์

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... **86636**
วัน,เดือน,ปี..... **30 S.ค. 2551**

คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

โรคพิษสุนัขบ้าเป็น โรคที่มีอันตรายร้ายแรงมาก คนหรือสัตว์ที่เป็น โรคชนิดนี้แล้วต้องตายเกือบทุกราย โดยจะตายภายใน 2 - 5 วัน ภายหลังจากที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าปรากฏเด่นชัดแล้ว ปัจจุบันยังไม่มีวิธีใดที่จะรักษาโรคนี้ให้หายได้ ดังนั้นการตั้งโครงการรณรงค์เพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นหัวข้อของ โครงการพิเศษออกแบบสิ่งพิมพ์ครั้งนี้ จึงน่าที่จะให้ประโยชน์แก่สาธารณชนได้ไม่มากนัก

ดังนั้น โครงการออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการรณรงค์และป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าจึงได้เกิดขึ้นภายใต้ความดูแลของคณะกรรมการ โครงการพิเศษสิ่งพิมพ์ ภาควิชาศิลปะศิลป์ โดยไม่ว่าทั้งความผิดพลาด หรือความสำเร็จใดๆ ที่เกิดขึ้นก็ตาม ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า โครงการนี้ จะเป็นแนวทางเพื่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อก่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ต่อนักศึกษา โครงการพิเศษสิ่งพิมพ์ในรุ่นต่อไป

นางสาวอมรรัตน์ ศรีชัย

รหัส 282528

29 กันยายน 2532

ประกาศศุภประกาศ

โครงการออกแบบสิ่งพิมพ์ เพื่อการณรงค์และป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าจะสำเร็จ บรรลุจุดประสงค์ไม่ได้ หากปราศจากผู้ให้การสนับสนุน และเป็นห่วงเป็นใย จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และพี่สาวที่ให้การสนับสนุน ด้านการศึกษามาตลอด โดยมิได้แสดงความเหนียวแน่นแต่อย่างใด

ขอบคุณ ครูบาอาจารย์ที่ได้อบรมและชี้คฤงศาเพื่อให้อ่านเจ้าได้ก้าวเข้าสู่ความเข้าใจ ในคำว่า "บัณฑิต" อย่างถ่องแท้

ขอขอบคุณ บริษัท วิล จำกัด ที่ได้เอื้ออาทร และให้การสนับสนุน อีกทั้งยังให้คำแนะนำที่อ่านเจ้าอาจหาญได้เลยในมหาวิทยาลัย

ขอบคุณ ตัวเล็ก ทองคำ ทองแท้ ดัสเชส สแบงค์ ปุกกี้ วูล์ฟ เบต้า แพท และสุนัขทุกตัวในประเทศไทยที่จุดประกายความคิดแก่อ่านเจ้าในการทำโครงการพิเศษสิ่งพิมพ์ครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ห่วงใยและให้กำลังใจมาตลอด

สุดท้ายขอขอบคุณสภาพแวดล้อม ดิน ฟ้า อากาศ มา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บททั่วไป	6
- ความสำคัญของ โครงการ	7
- วัตถุประสงค์ของ โครงการ	7
- ขอบข่ายของ โครงการ	7
การค้นคว้าเรื่อง โรคพิษสุนัขบ้า	8
- ข้อมูลเกี่ยวกับ โรคพิษสุนัขบ้า	9 - 18
- ข้อมูลเกี่ยวกับ งานควบคุม โรคพิษสุนัขบ้า ของกระทรวงสาธารณสุข	19 - 35
- ข้อมูล บริษัท ดูเปอร์ แอนิมัล เฮลธ์ จำกัด	36 - 48
การค้นคว้าเรื่องสื่อ	49
- ตราไปรษณียากร (แสตมป์)	50 - 52
โครงการออกแบบ	53 - 54
- การออกแบบตราไปรษณียากร (แสตมป์)	55 - 62
- การออกแบบแผ่นพับ	63 - 66
- การออกแบบ ไปสเตอร์	67 - 70
แหล่งอ้างอิง	71

คำนำ

โรคพิษสุนัขบ้าเป็น โรคที่มีอันตรายร้ายแรงมาก คนหรือสัตว์ที่เป็น โรคชนิดนี้แล้วต้องตายเกือบทุกราย โดยจะตายภายใน 2 - 5 วัน ภายหลังจากที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าปรากฏเด่นชัดแล้ว ปัจจุบันยังไม่มีวิธีใดที่จะรักษาโรคนี้ให้หายได้ ดังนั้นการตั้งโครงการรณรงค์เพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นหัวข้อของ โครงการพิเศษออกแบบสิ่งพิมพ์ครั้งนี้ จึงน่าที่จะให้ประโยชน์แก่สาธารณชนได้ไม่มากนัก

ดังนั้น โครงการออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการรณรงค์และป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าจึงได้เกิดขึ้นภายใต้ความดูแลของคณะกรรมการ โครงการพิเศษสิ่งพิมพ์ ภาควิชาศิลปะศิลป์ โดยไม่ว่าทั้งความผิดพลาด หรือความสำเร็จใดๆ ที่เกิดขึ้นก็ตาม ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า โครงการนี้ จะเป็นแนวทางเพื่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อก่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ต่อนักศึกษา โครงการพิเศษสิ่งพิมพ์ในรุ่นต่อไป

นางสาวอมรรัตน์ ศรีชัย

รหัส 282528

29 กันยายน 2532

ประกาศศกษประการ

โครงการออกแบบสิ่งพิมพ์ เพื่อการณรงค์และป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าจะสำเร็จ บรรลุจุดประสงค์ไม่ได้ หากปราศจากผู้ให้การสนับสนุน และเป็นห่วงเป็นใย จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และพี่สาวที่ให้การสนับสนุน ด้านการศึกษามาตลอด โดยมิได้แสดงความเหนียวแน่นแต่อย่างใด

ขอบคุณ ครูบาอาจารย์ที่ได้อบรมและขัดเกลาเพื่อให้ข้าพเจ้าได้ก้าวเข้าสู่ความเข้าใจ ในคำว่า "บัณฑิต" อย่างถ่องแท้

ขอขอบคุณ บริษัท วิล จำกัด ที่ได้เอื้ออาทร และให้การสนับสนุน อีกทั้งยังให้คำแนะนำที่ข้าพเจ้าอาจหามิได้เลยในมหาวิทยาลัย

ขอบคุณ ตัวเล็ก ทองคำ ทองแท้ ดัสเชส สแบงค์ ปุกกี้ วุฒิ์ เบต้า แพท และสุนัขทุกตัวในประเทศไทยที่จุดประกายความคิดแก่ข้าพเจ้าในการทำโครงการพิเศษสิ่งพิมพ์ครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ห่วงใยและให้กำลังใจมาตลอด

สุดท้ายขอขอบคุณสภาพแวดล้อม ดิน ฟ้า อากาศ มา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บททั่วไป	6
- ความสำคัญของ โครงการ	7
- วัตถุประสงค์ของ โครงการ	7
- ขอบข่ายของ โครงการ	7
การค้นคว้าเรื่อง โรคพิษสุนัขบ้า	8
- ข้อมูลเกี่ยวกับ โรคพิษสุนัขบ้า	9 - 18
- ข้อมูลเกี่ยวกับ งานควบคุม โรคพิษสุนัขบ้า ของกระทรวงสาธารณสุข	19 - 35
- ข้อมูล บริษัท ดูเปอร์ แอนิมัล เฮลท์ จำกัด	36 - 48
การค้นคว้าเรื่องสื่อ	49
- ตราไปรษณียากร (แสตมป์)	50 - 52
โครงการออกแบบ	53 - 54
- การออกแบบตราไปรษณียากร (แสตมป์)	55 - 62
- การออกแบบแผ่นพับ	63 - 66
- การออกแบบ ไปสเตอร์	67 - 70
แหล่งอ้างอิง	71

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการรณรงค์และป้องกันภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า

ความสำคัญของโครงการ

เนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่มีอันตรายร้ายแรงมาก คนหรือสัตว์ที่เป็นโรคชนิดนี้แล้วต้องตายเกือบทุกราย โดยจะตายภายใน 2-3 วัน ภายหลังจากที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าปรากฏเด่นชัดแล้ว ปัจจุบันยังไม่มีวิธีใดที่จะรักษาโรคนี้ให้หายได้ ดังนั้นการป้องกันและ การให้ความรู้ในการปฏิบัติตนภายหลังจากถูกกัดจากสัตว์ ที่เป็นโรค หรือภายหลังจากนี้ ไปคลุกคลีกับสัตว์ที่เป็นโรค จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะป้องกันไม่ให้เกิดเป็นโรคนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า แก่สาธารณชน
2. เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนรู้จักอันตรายของโรคพิษสุนัขบ้าและร่วมมือกันป้องกัน

ขอบข่ายของโครงการ

1. แผ่นพับ 1 ชิ้น - เพื่อให้ความรู้ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- เพื่อให้ประชาชน เข้าใจ โรคพิษสุนัขบ้า รวมทั้งวิธีปฏิบัติตน เพื่อ
สงสัยว่ามีการสัมผัสโรค
2. โปสเตอร์ 1 ชิ้น - เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนระมัดระวังและป้องกันภัย
จากโรคพิษสุนัขบ้า
3. แสตมป์ 1 ชุด 3 ราคา - เพื่อสอดแทรกความรู้ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ได้
ทั่วถึงกันทั่วประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้า นับว่าเป็น โรคติดต่อจากสัตว์มาสู่คนที่มียันตรายมากที่สุด เพราะปรากฏอาการของ โรคแล้วไม่มีทางรักษาให้หายได้จะต้องเสียชีวิตทุกราย

1. ระบาดวิทยาของ โรคในประเทศไทย

สัตว์นำโรค) ระบาด 95% ของผู้เสียชีวิตด้วย โรคนี้ได้รับ เชื้อจากสุนัข รองลงมา คือ แมว (ประมาณ 4%) และสัตว์อื่น ๆ เช่น ลิง ชะนี (ประมาณ 1%)

โรคในคน มีรายงานผู้สัมผัสโรคที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกัน โรคปีละประมาณ

60, 000-70, 000 ราย และผู้เสียชีวิตด้วย โรคนี้มีปีละประมาณ 200-300 ราย

ผู้เสียชีวิตเป็นชายมากกว่าหญิงประมาณ 2 เท่า และประมาณครึ่งหนึ่งเป็น เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และ โรคนี้มีรายงานพบได้ตลอดปี แต่พบมีรายงานมากในช่วง เดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ทำให้ประชาชนมักเข้าใจว่า โรคนี้เกิดเฉพาะในฤดูร้อนเท่านั้น ซึ่งมีข้อสังเกตว่าเนื่องจากสุนัขซึ่งเป็นสัตว์นำ โรคที่สำคัญมีฤดูผสมพันธุ์ในช่วง เดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

ซึ่งในฤดูผสมพันธุ์นั้นจะมีการต่อสู้กันเพื่อแย่งคู่ผสม หากมีสุนัขที่อยู่ในระยะแพร่ โรคก็มี โอกาสจะแพร่เชื้อไปยังสุนัขตัวอื่น ๆ ซึ่งหลังจากรับ เชื้อไปแล้วจะอยู่ในระหว่างระยะฟักตัวของ โรคประมาณ 1-3 เดือน ดังนั้นจึงมักจะมีสุนัขบ้ามากในช่วง เดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม บ้างจึง

อีกอย่างหนึ่งคือช่วง เดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม นั้นตรงกับระยะปิดเทอม เด็กนักเรียนมี โอกาสออกมามีการเล่นกลางแจ้งมากขึ้น โอกาสที่จะสัมผัส โรคจึงมีเพิ่มขึ้นด้วย

โรคนี้พบมีรายงานเกิด โรคทั่วประเทศ แต่พบว่ามีปัญหามากที่สุด ในจังหวัดภาคกลาง และน้อยที่สุดในจังหวัดภาคใต้ ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนในภาคกลางนิยมเลี้ยงสุนัขมากกว่า ในภาคใต้ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เป็นอิสลาม สำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เขตติดต่อกับประเทศมาเลเซียซึ่งไม่มี โรคนี้ในคนแล้ว) และจังหวัดภูเก็ต (สภาพเศรษฐกิจและสภาพภูมิศาสตร์เอื้ออำนวยต่อการควบคุมและกำจัด โรค) พบว่าไม่มีรายงานผู้เสียชีวิตด้วย โรคนี้มาตลอด 2-3 ปีที่ผ่านมา

2. ลักษณะอาการและสาเหตุของ โรค

อาการในคน เป็น โรคติดต่ออันตรายจากสัตว์เลือดอุ่น (โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม) เมื่อเกิดอาการต้องเสียชีวิตทุกราย อาการที่พบบ่อย ๆ คือ มีอาการที่พบบ่อย ๆ คือ มีอาการนำ 3-4 วัน โดยมีไข้ต่ำ ๆ ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียร เจ็บคอ มักพบมีอาการคันบริเวณรอยแผลที่ถูกกัด เกาจนผื่นแดง คนไข้ชายบางราย อาจมีน้ำอสุจิเคลื่อนในขณะตื่นอยู่โดยไม่สามารถควบคุมได้ คนไข้หญิงอาจมีอาการปวดเสียวท้องน้อย ต่อมาจะเริ่มมีอาการคันแค้น กระวนกระวาย หงุดหงิด หายใจเร็วไวต่อสิ่งกระตุ้น

เช่น สะดุ้ง กลัวลม มักมีอาการสงบสติสัมปชัญญะคือสลบเป็นระยะ ๆ กลัวไม่ยอม
ดื่ม น้ำ น้ำลายฟูมปากจนต้องม้วนน้ำลายบ่อย ๆ ไอเสียงแหบแห้ง กล้ามเนื้อกระ-
ตุกเกร็ง เป็นอัมพาต ตายภายใน 2-7 วันนับจากวันเริ่มแสดงอาการ

สาเหตุของโรค เกิดจากเชื้อไวรัส โรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งจะไปทางเส้นประสาท
เข้าสู่สมองส่วนกลาง แล้วจึงกระจายไปตามอวัยวะต่าง ๆ เช่น คอมน้ำลาย
เชื้อกระจกตา ใด เป็นต้น

การแพร่โรค

เชื้อไวรัส โรคพิษสุนัขบ้าจะออกมาพร้อมกับน้ำลายของสุนัข หรือแมวก่อนแสดง
อาการประมาณ 1-6 วัน และออกมาเป็นระยะ ๆ จนกระทั่งตาย

วิธีการติดต่อ

โดยส่วนใหญ่ติดต่อ โดยเชื้อในน้ำลายเข้าสู่ร่างกายคนทางบาดแผลที่ถูก
กัดข่วน หรือน้ำลายกระเด็นเข้าตา ปาก จมูก ในบางครั้งอาจเกิดจากถูกเลีย
หรือน้ำลายของสัตว์เข้าถูกต้องบาดแผลหรือรอยขีดข่วนที่มีอยู่เดิมบนผิวหนัง หาก
ผิวหนังปกติไม่มีบาดแผล เชื้อจะเข้าไม่ได้

การติดต่อ โดยการหายใจพบมีรายงานในท้องปฏิบัติกรเท่านั้น

การติดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง มีรายงานเกิดขึ้นจากการผ่าตัด เปลี่ยนกระจกตา
การติดต่อ โดยวิธีอื่นยังไม่มีรายงาน

การติดต่อ โดยการกินเกิดขึ้นได้ยาก และยังไม่เคยมีรายงานแต่พบว่าสามารถทำให้
สัตว์ทดลองติด โรค โดยการกินได้ อย่างไรก็ตามสัตว์ที่เป็น โรคนี้เนื้อเสื่อมคุณภาพ ไม่เหมาะ
สำหรับบริโภค แต่สัตว์เสี่ยงถูกสุนัขบ้าหรือสัตว์ที่เป็นบ้ากัด ควรฆ่าสัตว์นั้นทันทีที่สามารถบริโภค
ได้แต่ต้องตัดบริเวณที่ถูกกัดทิ้งเสียก่อน

ระยะฟักตัวของโรค (ระยะตั้งแต่ได้รับเชื้อจนแสดงอาการ)

สุนัข ประมาณ 3 - 8 สัปดาห์ อาจจะอยู่ระหว่าง 10 ถึง 6 เดือน หรืออาจนานกว่านี้
แต่พบน้อย

แมว ประมาณ 3 - 8 สัปดาห์

โค กระบือ ประมาณ 2 - 10 สัปดาห์ อาจนานกว่านี้แต่พบน้อยที่จะนาน ถึง 6 เดือน

แพะ แกะ ประมาณ 2 - 4 สัปดาห์

ม้า และลา ประมาณ 3 สัปดาห์ถึง 3 เดือน

สุกร ประมาณ 2 - 4 สัปดาห์

คน ประมาณ 30 - 90 วัน อาจเร็วหรือช้ากว่านี้ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของบาด
แผลอาจพบได้เร็วถึง 10 วัน หรืออาจนานถึง 1 ปีหรือนานกว่า ในบ้านเรา
มีรายงานนานถึง 3 ปี 7 เดือน

ความไวต่อการเป็น โรคและการต้านทาน โรค

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดเป็น โรคนี้ได้ สุนัขอายุน้อย (โดยเฉพาะระหว่าง 4 ข - 6 เดือน) จะเป็น โรคได้ง่ายกว่าสุนัขอายุมาก เด็กเล็กเป็น โรคได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่

อาการของโรคในสัตว์

สุนัข อาการแบ่งได้เป็น 2 ชนิด ชนิดร้ายพบประมาณ 80% - 90% ชนิดซึ่มพบ น้อยกว่า

ระยะเริ่มต้น (ระยะ 2 - 3 สัปดาห์)

- เปลี่ยนนิสัยจากปกติ เช่น เคยคลุกคลีเจ้าของอาจหลบไปอยู่ห่าง ๆ ตามปกติไม่ชอบมาใกล้ ๆ อาจเข้ามาคลุกคลีเป็นต้น
- มีไข้เล็กน้อย
- ม่านตาขยาย

ระยะตื่นเต้น (3 - 7) ระยะนี้พบเสมอสำหรับชนิดร้าย แต่มักจะพบน้อยมากหรืออาจไม่พบเลยสำหรับชนิดซึ่ม

- กระวนกระวาย ตื่นเต้น
- ตกใจง่าย ไวต่อสิ่งเร้า เช่น แสงจ้า เสียงดัง
- แสดงอาการจับแมลงหรือจับลม
- ตาเบิกกว้าง กระจุกตาแห้ง
- กินของแปลก ๆ เช่น เศษไม้ หิน ดิน ทราย ผ้า เป็นต้น
- ถ้ากักขังไว้อาจกัด ไซ้หรือกรงจนเลือดกลบปาก ฟันหัก
- ความรู้สึกเจ็บปวดเสียไป
- ถ้าไม่ได้ขังไว้ มักจะวิ่งเพ่นพ่าน หลังแข็ง หางตก สิ้นห้อย กัดทุกสิ่งที่ยาวหน้า (โดยเฉพาะสิ่งที่กำลังเคลื่อนไหว)
- กลืนลำบาก เนื่องจากเป็นอัมพาตของกล้ามเนื้อหลอดอาหารส่วนต้นน้ำลายไหลยืด
- เสียงเห่าทอนผิดไป เนื่องจากอัมพาตของกล้ามเนื้อกล่องเสียง
- กัดคนหรือสิ่งของไม่ค่อยยอมปล่อย มักกัดติดแน่น
- ชัก เดิน ไชเซ

ระยะ เป็นอัมพาต

- หากเฝ้าชนิดซึ่ม อาการอัมพาตจะพบได้ทันทีหลังจากอาการระยะเริ่มต้น
- คางห้อย น้ำลายไหลยืด กลืนไม่ได้
- เอาเท้าตะกรูยคอคคล้ายกระดูกติดคอ
- กัดเมื่อถูกรบกวน เช่น เจ้าของพยายามให้ข้าว บ้อนยา
- เป็นอัมพาตเริ่มจากขาหลังก่อนแล้วเป็นทั้งตัว ล้มลงตายภายใน 2 - 10 วัน หลังแสดงอาการ

แมว

- มักพบเป็นแบบตุ๋นมากกว่าแบบซึม
- อาการทั่ว ๆ ไปคล้ายอาการในสุนัข
- มักหลบตามใต้ตู้ โต๊ะ หรือในที่สงบมืด ๆ
- อาจจะตุ๋นและกัด หากถูกรบกวน เช่น พยายามบ่อนอาหารหรือยา
- เสียงร้องแหบ
- ไม่กินอาหาร กลืนลำบาก
- อัมพาตตายภายใน 2 - 7 วันหลังแสดงอาการ

วิธีป้องกัน โรคในคน

1. การป้องกันก่อนถูกกัด สำหรับผู้ที่เสี่ยงต่อ โรคสูง เช่น สัตวแพทย์ ผู้ทำงานในห้องชันสูตร โรคนี้และผู้ค้าสัตว์ (โดยเฉพาะ สุนัข แมว) เป็นต้น ควรฉีดวัคซีนล่วงหน้า โดยเลือกใช้วัคซีนชนิดต่าง ๆ เช่น

- วัคซีน
ฉีดวัคซีนขนาด 1 มล. เข้าใต้ผิวหนัง, กล้าม 0, 7 และ 21 แล้วฉีดกระตุ้นทุกปี
- วัคซีน
ฉีดวัคซีนขนาด 1 มล. เข้าใต้ผิวหนังในวันที่ 0, 7, 14, แล้วเว้นไป 1 เดือน จึงฉีดเข็มที่ 4 กระตุ้นทุกปี

2. การป้องกันหลังถูกกัด

2.1 การปฐมพยาบาลบาดแผลที่ถูกกัด เป็นสิ่งที่จะช่วยได้มาก ดังนั้นจึงควรล้างแผล โดยเร็วที่สุดเมื่อถูกสัตว์กัด (ฟันสัตว์ โดยเฉพาะสุนัขและแมวสกปรกอาจทำให้ติดเชื้อโรคอื่น ๆ ได้ด้วย) และถึงแม้ว่าจะถูกกัดมาหลายชั่วโมงหรือวันแล้วก็ตาม ก็ยังควรล้างแผล เพราะ เชื้อยังอาจอยู่ที่แผล

- ล้างแผลด้วยน้ำและสบู่หลาย ๆ ครั้ง (ถ้าไม่มีอาจใช้ผงซักฟอก หรือน้ำสะอาดอย่าง เดียวก็ได้)
- ล้างสบู่ออกให้หมด
- ใส่ยารักษาแผลสด เช่น ทิงเจอร์ไอโอดีน หรือแอลกอฮอล์ 70%
- หยอดหรือฉีดซีรัมป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้ารอบ ๆ แผล
- ไม่ควรเย็บแผล เพราะจะทำให้เชื้อเข้าสู่ภายในได้ง่ายขึ้น
- ให้วัคซีนป้องกันบาดทะยัก โดยเฉพาะแผลลึก
- ให้อาบน้ำอุ่นเป็นประจำเพื่อป้องกันการติดเชื้อ

2.2 การฉีดวัคซีนและซีรัม ผู้ที่สัมผัส โรคอาจขอรับบริการได้จาก สถานีอนามัยประจำตำบล โรงพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน และคลินิกบางแห่ง

การฉีดวัคซีนและซีรุ่มร่วมกับการฆ่าเชื้อล้างแผล เป็นวิธีเดียวที่ดีที่สุดที่จะช่วยผู้ที่ได้รับเชื้อนี้ให้รอดพ้นจากโรคร้ายนี้ได้ อย่างไรก็ตามต้องรีบไปรับการฉีดวัคซีนและซีรุ่ม โดยเร็วที่สุด โดยเฉพาะถ้าเป็นแผลฉกรรจ์และต้องไปตามนัดหมายของเจ้าหน้าที่หรือแพทย์จนครบ เพราะหากฉีดไม่ครบภูมิคุ้มกันอาจขึ้นไม่ดีหรืออยู่ไม่นานพอที่จะคุ้มกัน โรคได้

การพิจารณาฉีดวัคซีนและซีรุ่ม จะดูจากสาเหตุที่ถูกกัด อาการและชนิดของสัตว์ที่กัด ประวัติการฉีดวัคซีนของสัตว์ที่กัด จับสัตว์ไว้ดูอาการได้หรือไม่ บาดแผลฉกรรจ์หรือไม่ เป็นต้น

- ถ้ากัด โดยไม่มีสาเหตุ จะต้องสงสัยไว้ก่อนว่าสัตว์นั้น เป็น โรคพิษสุนัขบ้า
- ถ้ากัด โดยมีสาเหตุ เช่น ไปแทะ หรือเหยียบสัตว์หรือสัตว์มีนิสัยดุร้ายชอบกัดคนเป็นประจำ สัตว์แม่ลูกอ่อน เป็นต้น กรณีนี้สัตว์นั้นอาจเป็นหรือไม่เป็น โรคนี้ก็ได้

- ถ้าสัตว์มีอาการของโรค เช่น กัดคนหรือสัตว์ไม่เสีหน้า กัดเจ้าของ ก็ให้สงสัยไว้ก่อน (แต่สุนัขตัวเล็ก ๆ ที่เป็น โรคนี้อาการมักไม่ชัดเจน อาจมีเพียงชอบจับหรือแทะมือหรือเท้าของเจ้าของจนเป็นแผลถลอกแล้วอีก 2 - 3 วันก็ความขางที่เจ้าของอาจไม่สงสัย)

- สำหรับชนิดของสัตว์ที่มีรายงานว่า เป็น โรคนี้ ในบ้านเราได้แก่ สุนัข เป็นส่วนใหญ่ รองมาคือแมว และพบบ้างใน โค กระบือ สุกร ม้า แพะ แกะ ลิง ค่าง ชะนี สำหรับในสัตว์ป่าพบน้อยมาก เช่น สุนัขจิ้งจอก สุนัขป่า เสือ หมี เก้ง กวาง ชะมด ค่างคาว หนู กระรอก กระต่าย กระแต อีเห็น พังพอน เป็นต้น

- ถ้าเป็นสัตว์ป่าให้ถือว่าบ้า ยกเว้นตัดหัวส่งตรวจได้ผลเป็นลบ (ไม่เป็นโรค)
- ถ้าสัตว์เคยได้รับวัคซีนมา โดยถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่เคยได้รับหรือเพิ่งได้รับ เข็มแรกยังไม่ครบ 1 เดือน ให้สงสัยไว้ก่อน
- สัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ไม่มีเจ้าของกัดแล้วหนีหายไปหรือจำไม่ได้ว่าตัวไหน ให้ถือว่า สัตว์นั้นเป็นบ้า

- ถ้าบาดแผลฉกรรจ์ ได้แก่ บาดแผลบริเวณศีรษะ หน้า คอ นิ้วมือ และมือ บาดแผลลึกขาดมาก บาดแผลหลายแผล หรือบาดแผลลึก ให้ฉีดวัคซีนและซีรุ่มทันทีและสักสัตว์ไว้ดูอาการ ถ้า 5 วันสัตว์ยังแสดงอาการปกติอยู่ ก็อาจหยุดฉีดได้ แล้วกักขังสัตว์ต่อจนครบ 16 วัน ถ้าตายในระหว่างนี้ต้องตัดหัวส่งตรวจ

3. การจัดการกับสัตว์ที่กัด

3.1 หาก เป็นสัตว์ป่าหรือสัตว์ เลี้ยงที่แสดงอาการน่าสงสัยว่าจะบ้า ให้ฆ่าทันทีแล้วหัวตรวจ อย่าฆ่า โดยวิธีที่ทำให้สมองและ อาจตรวจชันสูตรไม่ได้ เช่น ฆ่าโดยยิงหัวสัตว์ เป็นต้น

3.2 ถ้าเป็นสัตว์ เลี้ยงอาการปกติให้กักขังไว้ดูอาการ 16 วัน ให้อาหาร น้ำตามปกติ แต่ระวังอย่าให้ถูกกัดหรือถูกน้ำลาย ระวังอย่าให้เด็กเล็กเข้าใกล้ ควรใช้ยาฆ่าเชื้อ โรคราดบริเวณน้ำลายสัตว์เปरोะ เบือน หากสัตว์ตายภายใน 16 วัน ให้ตัดหัวส่งตรวจ

การตรวจมี 3 วิธีหลัก ถ้าตรวจ โดยย้อมสีส่องด้วยกล้องจุลทรรศน์จะทราบผลเร็ว ภายใน วันที่ส่งตรวจ ถ้าย้อมสีเรืองแสงซึ่งผลแม่นยำยิ่งขึ้นอาจทราบผลในวันนั้นหรือต้องรอ วันรุ่งขึ้น แต่ถ้าใช้วิธีฉีดเข้าหู ซึ่งให้ผลแม่นยำที่สุด ต้องใช้เวลามากกว่า 7 วัน

4. การปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงที่ถูกกัด

- หาก เป็นสัตว์เลี้ยงเคยฉีดวัคซีนอย่างถูกต้องมา โดยสม่ำเสมอหรือฉีด เข็มแรก มาครบ 1 เดือนแล้ว ให้ฉีดวัคซีนซ้ำอีก 1 เข็ม และสังเกตอาการอีก 3 เดือน

- หาก เป็นสัตว์เลี้ยงไม่เคยฉีดวัคซีนมาก่อนหรือฉีดเข็มแรกยังไม่ ครบ 1 เดือน ควรทำลายเสีย แต่หากเจ้าของไม่ยอมอาจแนะนำให้ฉีดวัคซีน 4 เข็ม ห่างกัน 2 - 7 วัน ต้องสังเกตอาการภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์นานถึง 6 เดือน แต่วิธีนี้ยังไม่มีการศึกษาทดลองยืนยันว่าป้องกัน โรคได้อย่างแน่นอน ดังนั้นจึงเป็นการเสี่ยงต่อ โรคอย่างมาก

- ถ้า เป็นปลุสัตว์ เช่น โคน กระบือ สุกร หากแน่ใจว่าสัตว์บ้ากัดควรรีบฆ่าฆ่าและ ตัดส่วนที่กัดทิ้ง หากมีความจำเป็นฆ่าฆ่าไม่ได้ อาจฉีดวัคซีน 4 เข็ม แต่ก็เสี่ยงต่อ โรค มากเช่นกัน

วิธีเก็บและส่งตัวอย่างตรวจ โรคพิษสุนัขบ้า

(เมื่อถูกสัตว์กัด ถ้า เป็นสัตว์เลี้ยงอาการปกติ ให้กักขังไว้ดูอาการ 16 วัน ถ้าสัตว์ คายให้ส่งหัวส่งตรวจ ถ้า เป็นสัตว์ป่าที่สงสัยว่าจะบ้าให้ฆ่าทันทีและตัดหัวส่งตรวจ)

1. สวมถุงมือยาง (ถ้าไม่มีอาจใช้ถุงพลาสติกที่ใส่ใส่อาหารก็ได้)
2. ใช้มีดคมๆ เฉือนบริเวณข้อต่อระหว่างกระดูกคอกับหัว
3. นำหัวสัตว์ใส่ลงในถุงพลาสติกหนา 2-3 ชั้น ขมวดปิดปากถุง รัศยงให้แน่น
4. นำถุงนี้ไปใส่ลงในถุงพลาสติกหนาขนาดใหญ่มากกว่าซึ่งมีน้ำแข็งอยู่แล้ว ประมาณ $1/4$ ของถุงแล้วเทน้ำแข็งลงไปให้เต็มพอที่จะขมวดปิดปากถุงได้ รัศยงให้แน่น
5. ใส่ถุงนี้ลงในภาชนะที่เก็บความเย็นได้ เช่น กระติกน้ำแข็ง ถัง ไซม ปิดฝาให้ แน่นด้วยเทปพลาสติก
6. กรอกรายละเอียดลงในแบบส่งตัวอย่างตรวจ โรคพิษสุนัขบ้า
7. นำส่งตรวจ ณ ห้องชันสูตร โรคที่สะดวกที่สุด อย่างช้าไม่เกิน 24 ชั่วโมง (ซากที่เหลือให้ฝังหรือเผา สำหรับอุปกรณ์ให้ทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อแล้วฝังเผาให้ แห้ง)

กรุงเทพฯ นำส่งที่ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สถานเสาวภา กรมปศุสัตว์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

ต่างจังหวัด นำส่งที่

1. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. โรงพยาบาลจังหวัดสระบุรี ชลบุรี อุบลราชธานี นครราชสีมา พิษณุโลก นครสวรรค์ ลาปาง สุราษฎร์ธานี สงขลา
3. ศูนย์วิจัยและชันสูตร ไรศัลค์ภาคเหนือ จังหวัดลำปาง, ภาคใต้ จ. นครศรี-ธรรมราช, ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ จ. ขอนแก่น
4. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 5 เชียงใหม่ (บริเวณศูนย์ราชการ ถ. เชียงใหม่-ฝาง อ. เมือง), ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 4 ขอนแก่น (สถานที่ตั้งในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น)

หมายเหตุ ควรนำส่งด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นอาจส่ง โดยเครื่องบิน (ใรศัพท์แจ้งเวลาเที่ยวบินและหมายเลขใบส่งของ) หรือโดยรถยนต์หรือรถทัวร์ (ใรศัพท์แจ้งชื่อบริษัท สถานีรถจอด และเวลาที่จะถึง อย่า นำส่ง โดยรถไฟหรือทางไปรษณีย์ เพราะสมองจะเน่าตรวจไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

-17-

สถานที่รับตรวจ เพื่อชั้นสมุด โรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร)

1. สถาบันวิจัยโรคไวรัส กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อ. เมือง นนทบุรี
2. กองผลิตชีวภัณฑ์ กรมปศุสัตว์ ราชเทวี พญาไท
3. กองวิทยาศาสตร์ สภาภาษาชาติไทย (สถานเสาวภา) ปทุมวัน
4. สาขาไวรัสวิทยา ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

ส่วนภูมิภาค

ภาคเหนือ

1. ศูนย์วิจัยและชั้นสมุด โรคสัตว์ภาคเหนือ อ. ท่างฉัตร จ. ลำปาง
2. โรงพยาบาลลำปาง อ. เมือง จ. ลำปาง
3. โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ อ. เมือง จ. นครสวรรค์
4. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 5 เชียงใหม่ บริเวณศูนย์ราชการ ถ. เชียงใหม่ฝาง อ. เมือง จ. เชียงใหม่
5. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 6 พิษณุโลก โรงพยาบาลพุทธชินราช อ. เมือง จ. พิษณุโลก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ศูนย์วิจัยและชั้นสมุด โรคสัตว์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อ. เมือง จ. ขอนแก่น
2. โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อ. เมือง จ. อุบลราชธานี
3. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 3 นครราชสีมา โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา อ. เมือง จ. นครราชสีมา
4. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 4 ขอนแก่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ถ. ศรีจันทร์ อ. เมือง จ. ขอนแก่น
5. ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ. เมือง จ. ขอนแก่น

ภาคกลาง

1. โรงพยาบาลสระบุรี อ. เมือง จ. สระบุรี
2. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 2 ชลบุรี โรงพยาบาลชลบุรี อ. เมือง จ. ชลบุรี

ภาคใต้

1. ศูนย์วิจัยและชั้นสมุด โรคสัตว์ภาคใต้ อ. หุ่นสง จ. นครศรีธรรมราช
2. โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี อ. เมือง จ. สุราษฎร์ธานี
3. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 1 สงขลา โรงพยาบาลสงขลา อ. เมือง จ. สงขลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ **86636** เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การแจ้งโรค

การแจ้งการเกิดโรคในคนและในสัตว์ จะมีประโยชน์ในด้านการศึกษา ประชาสัมพันธ์ และการควบคุม โรคบริเวณรอบๆ ท้องที่เกิดโรค

การแจ้งการสัมผัสโรคในคนและสัตว์ เพื่อติดตามผู้สัมผัสโรคให้มารับการฉีดวัคซีนป้องกัน และ เพื่อจัดการกับสัตว์ที่สัมผัสโรค เพื่อป้องกันการเสี่ยงต่อการแพร่โรคมาสู่คน

การกักกันสัตว์นำโรคมีความจำเป็น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ปลอดจากโรคนี้แล้ว โดยจะต้องมีข้อกำหนดให้สัตว์นำโรค โดยเฉพาะสุนัขและแมวที่จะนำเข้ามาในพื้นที่นั้น ต้องได้รับการฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าล่วงหน้าอย่างถูกต้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 30 วัน

6. การมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานควบคุมโรคนี้ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากการศึกษาและ ไขข้อสงสัยอย่างต่อ เนื่อง ตลอดจนการผสมผสานงานนี้ เข้ากับงานสาธารณสุขมูลฐาน

7 ความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

ความร่วมมือของหน่วยงาน โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย ในทุกระดับจะช่วยให้งานสำเร็จได้ด้วยดี

8. ความร่วมมือระหว่างประเทศ จะช่วยส่งเสริมให้การควบคุม โรคบรลุติตสูงประสงค์ ได้ แก่ การแลกเปลี่ยนทรัพยากร เช่น ผู้เชี่ยวชาญเทคนิคการผลิตวัคซีน ความร่วมมือในการกำจัด โรคบริเวณชายแดน การนำเข้าและนำออกสัตว์นำโรค เป็นต้น

นโยบายการควบคุม โรค

งานควบคุม โรคพิษสุนัขบ้ายึดแนวทางควบคุม โรคของกรมควบคุม โรคติดต่อที่วางไว้

4 ประการ คือ

1. ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรับผิดชอบในระดับต่าง ๆ ของจังหวัด
2. สนับสนุนในด้านวิชาการ เวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ อุปกรณ์ และหน่วยปฏิบัติการ
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเทคโนโลยี ตลอดจนการประสานงานควบคุม โรค เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
4. ติดตามกระตุ้นหน่วยงานรับผิดชอบของจังหวัด เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานควบคุม โรคพิษสุนัขบ้าของกรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข
หลักการควบคุม โรคพิษสุนัขบ้า

1. การจดทะเบียนสุนัข

เป็นกลวิธีที่ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรสุนัข เพื่อใช้ในการรณรงค์ฉีดวัคซีนให้สุนัขและการควบคุมจำนวนสุนัข อย่างไรก็ตามความเป็นไปได้ในการจดทะเบียนและผลกระทบในด้านดีต่อ โครงการควบคุม โรคจะเกิดขึ้นได้ขึ้นต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่างด้วยกัน โดยเฉพาะถ้าจดทะเบียน โดยเจ้าของสุนัขอาจต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือภาษีสุนัขอันจะเป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือของชุมชนได้

2. การรณรงค์ฉีดวัคซีนให้สุนัข

กำหนดให้ฉีดวัคซีนให้สุนัขตั้งแต่อายุ 3 เดือนขึ้นไป แล้วฉีดกระตุ้นซ้ำปีละครั้งถ้าสามารถฉีดได้ครอบคลุม 80% ของจำนวนสุนัขขึ้นไปในระยะเวลาสั้นๆ อาจรณรงค์ปีละ 1-2 ครั้ง ควรมีบริการฉีดวัคซีนต่อเนื่องสำหรับสุนัขที่เกิดใหม่ระหว่างการรณรงค์ด้วย สุนัขที่ได้รับวัคซีนแล้วควรมีเครื่องหมายถาวร เช่น เหยี่ยว ปลอกคอ รอยสักที่หู หรือเครื่องหมายชั่วคราว เช่น สีป้าย หรือปลอกคอพลาสติก เพื่อแยกออกจากสุนัขที่ไม่ได้รับวัคซีนซึ่งจะต้องกำจัดออกจากชุมชน

3. การควบคุมจำนวนสุนัข

การกำจัดสุนัข โดยใช้ยาเบื่อสัตว์กิน ก่อสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ รวมทั้งสุนัขที่ไม่ได้รับวัคซีนด้วย

การคุมกำเนิดสุนัข ใช้ฮอร์โมนคุมกำเนิดฉีดสุนัขเพศเมียอายุ 6 เดือนขึ้นไป แล้วฉีดซ้ำทุก 6 เดือนถึง 1 ปี สำหรับการตอนหรือผ่าตัดทำหมันเป็นวิธีที่ยุ่งยากกว่า เหมาะสำหรับการให้บริการตาม โรงพยาบาลสัตว์และคลินิก

การสุขาภิบาลเพื่อกำจัดแหล่งอาหาร เช่น กองขยะ

การเปลี่ยนทัศนคติเจ้าของสุนัข ผ่านการสุศึกษาประชาสัมพันธ์ เน้นการสุศึกษาในโรงเรียนและกลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อให้เข้าใจถึงอันตรายของ โรคและบทบาทของ เจ้าของสุนัข ในทางกฎหมายและทางคุณธรรมที่จะต้องเลี้ยงสุนัขให้ถูกวิธีและไม่เลี้ยงสุนัขมาก เกินไป

4. การขึ้นสูตร โรคและการเฝ้าระวัง โรค

เป็นมาตรการที่จะ เป็นในการควบคุม โรคอย่างมีประสิทธิภาพและการพิจารณาการฉีดวัคซีนในผู้สัมผัส โรค โดยใช้ข้อมูลผ่านทางระบบรายงานที่รวดเร็วถูกต้อง เช่น จำนวนสัตว์และชนิดที่เป็น โรค จำนวนผู้เสียชีวิต จำนวนผู้ได้รับวัคซีนก่อนและหลังสัมผัส โรค เป็นต้น

และเพื่อให้การควบคุม โรคโคโรนาไวรัส โดยเร็ว กรมควบคุม โรคติดต่อจึงกำหนดให้งานนี้ เป็นงานเร่งรัดงานหนึ่งของกรมฯ และเริ่มบรรจุงานนี้เข้าไว้ในแผนงานพัฒนาสาธารณสุข ตามแผนงาน กชช. (การพัฒนาชนบทแห่งชาติ) ในปีงบประมาณ 2528 เพื่อกระตุ้นให้จังหวัดทุกจังหวัด ได้มีโอกาสวิเคราะห์ปัญหา โรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดเอง และได้เริ่มผสมผสาน งานนี้เข้ากับระบบงานสาธารณสุขมูลฐาน (สสม.) เพื่อกระตุ้นให้เกิด "การมีส่วนร่วมของ ชุมชน" อีกทางหนึ่งด้วย

การสนับสนุนให้กับหน่วยงานท้องถิ่น

1. ด้านการจัดทำแผนงาน

ส่วนกลาง เป็นผู้ประสานงานการจัดทำแผนงานควบคุม โรคของจังหวัด โดย เริ่มจากการวางกรอบนโยบาย (กชช. 6) ซึ่งมุ่งให้มีความยืดหยุ่น เพื่อเปิด โอกาสให้จังหวัดได้วิเคราะห์ปัญหา โรคพิษสุนัขบ้าของจังหวัดเอง โดยอาศัยคณะกรรมการในระดับต่างๆ ของจังหวัด

2. ด้านวิชาการ

เผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการตลอดจนเทคโนโลยีในการควบคุม โรค โดยอาศัย โครงการอบรมสาธิตเชิงปฏิบัติการ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ และการประชุมสัมมนาระดับผู้บริหารของจังหวัด การนิเทศ ติดตามผล เอกสารวิชาการ และให้คำปรึกษา ทางด้านวิชาการ โดยสื่อต่างๆ ทั้งจากกอง โรคติดต่อทั่วไปและศูนย์ โรคติดต่อทั่วไป เขต

3. ด้านเวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์และอุปกรณ์

3.1 วัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าสำหรับคน

สนับสนุนวัคซีน เข็ม เบิ้ลและวัคซีนสมองลูกหนู โดยไม่คิดมูลค่าซึ่งจังหวัด สามารถทำหนังสือขอ เบิกไปที่ศูนย์ โรคติดต่อทั่วไป เขต ปัจจุบันมีการสนับสนุนวัคซีนสมองลูกหนู มากขึ้นทุกปี และได้กำหนดให้ใช้ในรายที่แพ้วัคซีน เข็ม เบิ้ล ในรายที่ถูกกัด เป็นแผลฉกรรจ์และ ในรายที่เป็นเด็ก ในอนาคตอันใกล้นี้กรมฯ มีนโยบายที่จะใช้วัคซีนสมองลูกหนูแทนวัคซีน เข็ม เบิ้ล ทั้งหมด โดยประสานงานกับหน่วยงานผู้ผลิต

3.2 วัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์

หน่วยงานต่างๆ สามารถทำหนังสือขอซื้อวัคซีน โดย เงินสดหรือเงิน เชื่อกันที่ ศูนย์ โรคติดต่อทั่วไปเขต ในราคาได้สละ 15 บาท ขณะนี้กองฯ จัดเตรียมวัคซีนเชื้อตายผลิตจาก เซลล์เพาะ เลี้ยง ซึ่งมีคุณภาพดีปลอดภัยและคงทนไว้สนับสนุนในจำนวนที่คาดว่าจะเพียงพอกับความต้องการใช้ของหน่วยงานต่างๆ ได้ตลอดปี

3.3 ซอร์ โมนคุมกำเนิดสุนัข เพศเมีย

การขอซื้อและการชำระเงินทำได้ในรูปเดียวกับวัคซีนสัตว์โดยกองฯ ได้

ได้จัดเตรียมเทอร์โมคัมก้าเปิด ชนิดบรรจุ 3 บล. (150 มก.) ราคา 15 บาท ไว้บริการแก่หน่วยงานต่างๆ

3.4 ยา เบื่อสุนัข

กอง โรคติดต่อทั่วไป โดยศูนย์ โรคติดต่อทั่วไป เขต สนับสนุนสตรีคนไฮโดรคลอไรด์ชนิดเม็ด ขนาด 4 เกรน ให้จังหวัด โดยไม่คิดมูลค่า หน่วยงานในจังหวัดขอเบิกได้ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

3.5 อุปกรณ์กำจัดสุนัข

3.5.1 ลูกดอกพิษฉีดสุนัข

ขอซื้อได้จากศูนย์ โรคติดต่อทั่วไป เขต ในราคาชุดละ 600 บาท

3.5.2 ยีนลมหัดแก๊สยิงสลบสัตว์

ขอซื้อ โดยผ่านกอง โรคติดต่อทั่วไป ในวงเงินชุดละประมาณ 25,000.- ซึ่งจะดำเนินการจัดซื้อจากบริษัท เอกชนผ่านกองพลอากาศ กรมตำรวจหน่วยงานที่ขอซื้อต้องส่งหนังสือขอซื้อภายใน เดือนมกราคมของทุกปี เพื่อให้สามารถจัดซื้อได้ทันภายในปีงบประมาณนั้น และหน่วยงานขอซื้อต้องตั้งงบประมาณสำหรับจัดซื้อปืนไว้ด้วย

นอกจากนี้กอง โรคติดต่อทั่วไปยังให้บริการซ่อมแซมอุปกรณ์กำจัดสุนัขและแนะนำการใช้อุปกรณ์จำหน่ายอะไหล่ และอัดท่อแก๊สสำหรับปืนลนๆ บริการตามศูนย์ โรคติดต่อทั่วไป เขต

3.6 ไลดักสุนัข

กอง โรคติดต่อทั่วไป โดยศูนย์ โรคติดต่อทั่วไป เขต สนับสนุนเอกสารแผ่นพับ ไลสเดอร์ สติกเกอร์ สไลด์ โรงภาพยนตร์ และสไลด์ทีวี สำหรับฟิล์มภาพยนตร์ หน่วยงานอาจจะติดต่อขอยืมได้จากกองฯ และศูนย์ โรคติดต่อทั่วไป เขตและกองสุขภาพ

4. ด้านหน่วยปฏิบัติการ

กองฯ และศูนย์ โรคติดต่อทั่วไป เขตพิจารณาให้การสนับสนุนหน่วยปฏิบัติการแก่หน่วยงานรับผิดชอบของจังหวัด โดยพิจารณาจากเหตุผลและความจำเป็น

กลวิธีและ เป้าหมายดำเนินการควบคุม โรคตามแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 6

1. สำรวจสุนัขในพื้นที่ดำเนินการ
2. ฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า ให้สุนัขมีเจ้าของ 70% ของสุนัขมีเจ้าของ
3. กำจัดสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ 10% ของสุนัขมีเจ้าของ (ประมาณ 80% ของสุนัขไม่มีเจ้าของ)
4. ฉีด ฮอร์โมนคุมก้าเปิดสุนัข เพศเมียอายุ 6 เดือน ขึ้นไป 16% ของสุนัขมีเจ้าของ ประมาณ 40% ของสุนัข เพศเมียที่มีเจ้าของ
5. ฉีดวัคซีนป้องกัน โรคให้กับผู้สัมผัส โรค 100% ของผู้มารับบริการ
6. ให้สุขภาพทุกรูปแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เงื่อนไขตามกรอบนโยบายกระทรวงสาธารณสุข

ตามพระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2498 ก่อนดำเนินการฉีดวัคซีน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในท้องที่ใด ต้องทำหนังสือประกาศของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น โดยปิดหนังสือประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบก่อนกำหนดการฉีดวัคซีนล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน ในหนังสือประกาศแจ้ง วัน เวลา สถานที่ และราคาวัคซีนให้ทราบ โดยละเอียดและหลังจากฉีดวัคซีนแล้วควรกำจัดสุนัขทุกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า
(Rabies Vaccine)

ชนิดของวัคซีน

วัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าที่ใช้กับคน ขณะนี้มีอยู่ 5 ชนิดคือ

1. Semple Rabies Vaccine 5%

ผลิตจากสมองแกะที่ถูกฉีดด้วย fixed rabies virus แล้วทำให้เชื้อเสื่อมฤทธิ์ลง (inactivate) ด้วย beta-propiolactone 0.04% วัคซีนนี้ผลิต โดยองค์การเภสัชกรรม

2. Suckling Mouse Brain Rabies Vaccine (SMBV) 2%

ผลิตจากสมองลูกหนูแรกเกิดที่ถูกฉีดด้วย fixed rabies virus แล้วทำให้เชื้อเสื่อมฤทธิ์ลง (inactivate) ด้วย beta-propiolactone 0.04% วัคซีนนี้ผลิต โดยองค์การเภสัชกรรม แต่เนื่องจากผลิตได้น้อยและราคาแพง จึงให้ใช้เฉพาะคนที่แพ้ Semple rabies vaccine และคนที่ถูกกัดเป็นแผลฉกรรจ์

3. Human Diploid Cell Rabies Vaccine (HDCV)

ทำขึ้นจากการเลี้ยงเชื้อ rabies virus ใน Human diploid cells แล้วทำให้เชื้อตาย (inactivate) ด้วย beta-propiolactone 0.025% ผลิตในประเทศฝรั่งเศส มีผู้สั่งเข้ามาจำหน่าย แต่ราคาแพงมาก

4. Purified Chick Embryo Cell Rabies Vaccine (PCEC)

ทำขึ้นจากการเลี้ยงเชื้อ rabies virus ใน primary chick embryo fibroblast cells แล้วทำให้เชื้อตาย (inactivate) ด้วย beta-propiolactone 0.025% ผลิตในประเทศเยอรมัน มีผู้สั่งเข้ามาจำหน่ายราคาถูกกว่า HDCV

5. Purified Vero Cell Rabies Vaccine (PVRV)

ทำขึ้นมาจากการเลี้ยงเชื้อ rabies virus ใน Vero cells แล้วทำให้เชื้อตาย (inactivate) ด้วย beta-propiolactone 0.025% ผลิตในประเทศฝรั่งเศส มีผู้สั่งเข้ามาจำหน่ายและกองวิทยาศาสตร์สภากาชาดไทยใช้วัคซีนนี้อยู่ ราคาถูกกว่า

6. Purified Duck Embryo Rabies Vaccine (PDEV)

ทำขึ้นจากการเลี้ยงเชื้อ rabies virus ใน embryonated duck eggs แล้วทำให้เชื้อตาย (inactivate) ด้วย beta-propiolactone 0.025% ผลิตในประเทศสวีเดน มีผู้สั่งเข้ามาจำหน่าย

(นอกจากนี้ยังมีวัคซีนที่ทำจากเซลล์เพาะเลี้ยงอื่นๆ เช่น Primary fetal bovine kidney cells, hamster kidney cells วัคซีนเหล่านี้ทำในต่างประเทศยังไม่ส่งมาจำหน่ายในประเทศไทย)

ข้อแนะนำสำหรับผู้สัมผัสกับสัตว์ที่สงสัยว่าจะเป็น โรคพิษสุนัขบ้า

1. การตัดสินใจว่าจะฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่ ควรพิจารณาว่า
  1. 1 ผู้นั้นได้สัมผัสกับน้ำลาย หรือส่วนอื่นของสัตว์ที่มีเชื้อ โรคพิษสุนัขบ้า เช่น เนื้อสมองหรือไม่
  1. 2 ภาวะที่ถูกกัด (circumstance of biting incident) ถ้าถูกกัดโดยไม่มีสาเหตุจะต้องสงสัยว่าสัตว์นั้นอาจเป็น โรคพิษสุนัขบ้า แต่ถ้ามีสาเหตุจะต้องพิจารณาเป็นรายๆ ไป เช่น ไปเหยียบหรือไปเหยียบสัตว์ สัตว์นั้นอาจจะไม่เป็น โรคพิษสุนัขบ้าก็ได้
  1. 3 ชนิดของสัตว์ที่กัด สัตว์อื่นนอกเหนือจากสุนัขและแมวให้พิจารณาเป็นรายๆ ไปว่าสัตว์นั้นน่าจะเป็น โรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่
2. ข้อควรปฏิบัติต่อบาดแผล
  2. 1 ล้างแผลด้วยน้ำและสบู่เหลวหลายๆ ครั้งทันที แล้วล้างสบู่ออกจากแผลให้หมด มิฉะนั้นจะไปขัดขวางฤทธิ์ของยามาเชื้อ
  2. 2 ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อเช็ดแผล ได้แก่
    2. 2. 1 Quaternary ammonium compound 0.1% เช่น Zephiran
    2. 2. 2 แอลกอฮอล์ 70%
    2. 2. 3 ทิงเจอร์ไอโอดีน
    2. 2. 4 ไม่ควรเย็บแผลทันที ควรรอไว้ประมาณ 3-4 วัน ถ้าจำเป็นจะต้องเย็บแผล เช่น มีเลือดออกมาก แผลใหญ่ หรือเพื่อความสวยงามควรเย็บหลวมๆ และใส่ท่อ drainage ไว้ แล้วต้องฉีด antitoxin serum รอบแผลด้วย
    2. 2. 5 ต้องให้การป้องกันโรคบาดทะยักด้วย (ดูคำแนะนำเรื่องวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก)
  3. ข้อควรปฏิบัติต่อสัตว์ที่กัด
    3. 1 ถ้าเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีลักษณะปกติ ควรกักขังไว้ 16 วัน ถ้าตายหรือมีอาการผิดปกติ ควรฆ่าแล้วตัดหัวใส่ถุงพลาสติกผูกให้แน่นแช่น้ำแข็งส่งตรวจชันสูตร
    3. 2 ถ้าเป็นสัตว์ป่า หรือสัตว์ไม่มีเจ้าของควรถ่ายทันทีแล้วตัดหัวส่งตรวจ โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 1

ขนาดและวิธีใช้วัคซีนและซีรัม

1. Semple Rabies Vaccine (หรือที่เจ้าหน้าที่รู้จักกันทั่วไปว่า เพนอวัคซีน)
ก่อนใช้ต้องเขย่าขวดจนตะกอนกระจายทั่วกันดีเสียก่อน การฉีดวัคซีนชนิดนี้ให้ฉีด
เข้าใต้หนัง (subcutaneous tissue) ที่ไหนก็ได้แต่นิยมฉีดที่บริเวณหน้าท้อง เพราะเจ็บน้อยกว่า
ฉีดที่อื่น

1.1 ในกรณีที่ไม่ใช่บาดแผลบริเวณศีรษะ ใบหน้า หรือมือ และบาดแผลไม่ฉกรรจ์
ให้ฉีดซีรัมก่อน แล้วฉีดวัคซีนครั้งละ 2 มล. วันละครั้งจนครบ 14 วัน และฉีดกระตุ้นอีก
ครั้งละ 2 มล. ในวันที่ 10, 20 และ 90 หลังจากฉีดครบครั้งสุดท้ายแล้ว

1.2 ในกรณีที่มีบาดแผลที่ศีรษะ หน้า คอ หรือมือ หรือมีบาดแผลฉกรรจ์ บริเวณ
อื่น ให้ฉีดวัคซีนหลังวัคซีน ครั้งละ 2 มล. วันละครั้งทุกวันจนครบ 21 วัน และฉีดกระตุ้นอีก
ครั้งละ 2 มล. ในวันที่ 10, 20 หลังจากฉีดครบครั้งสุดท้ายแล้ว

เด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ให้ฉีดครั้งละ 1 มล.

2. Suckling Mouse Brain Rabies Vaccine (SMBV)

2.1 ในกรณีที่ไม่ใช่บาดแผลบริเวณศีรษะ ใบหน้า คอ หรือมือ และบาดแผลไม่
ฉกรรจ์ ให้ฉีดซีรัมก่อนแล้วฉีดวัคซีนครั้งละ 1 มล. วันละครั้งจนครบ 14 วัน และฉีดกระตุ้น
อีกครั้งละ 2 มล. ในวันที่ 10, 20 และ 90 หลังจากฉีดครบครั้งสุดท้ายแล้ว

ในกรณีที่ไม่มีซีรัม อาจฉีดวัคซีนอย่างเดียวก็ได้

2.2 ในกรณีที่มีบาดแผลที่ศีรษะ หน้า คอ หรือมือ หรือมีบาดแผลฉกรรจ์ บริเวณ
อื่น ให้ฉีดวัคซีนหลังวัคซีนครั้งละ 1 มล. วันละครั้งจนครบ 21 วัน และฉีดกระตุ้นอีก
ครั้งละ 1 มล. ในวันที่ 10, 20 และ 90 หลังจากฉีดครบครั้งสุดท้ายแล้ว

เด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ให้ฉีดครั้งละ 0.5 มล.

3. วัคซีนที่สั่งจากต่างประเทศ

3.1 Human Diploid Cell Rabies Vaccine (HDCV)

3.2 Purified Chick Embryo Cell Rabies Vaccine (PCEC)

3.3 Purified Vero Cell Rabies Vaccine (PVRV)

3.4 Purified Duck Embryo Vaccine (PDEV)

เป็นวัคซีนชนิดผงแห้ง ขนาดบรรจุขวดละ 1 โดส ใช้ผสมด้วยน้ำสำหรับละลาย 1 มล.
ใช้ฉีดเข้าใต้หนังส่วนลึก หรือฉีดเข้ากล้ามเนื้อบริเวณแขนหรือสะโพก วันละครั้งในวันที่ 0, 3, 7, 14
แล้วฉีดกระตุ้นในวันที่ 28 หรือ 30 และ 90 และควรฉีดร่วมกับซีรัม โดยเฉพาะในรายที่มีแผล
ฉกรรจ์หรือแผลบริเวณศีรษะ หน้า คอ หรือมือ

4. ซีรัมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ควรฉีดซีรัมทุกรายที่พบว่าสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า ไม่ว่าจะใช้วัคซีนชนิดใด โดยฉีด
เข้าใต้หนัง หรือเข้ากล้ามเนื้อ ขนาด 40 I.U. (International unit) ต่อน้ำหนัก 1 กก.

และแบ่งฉีดรอบๆ แผลจำนวนครึ่งหนึ่งของซีรัมที่ใช้ทั้งหมด (ถ้าใช้ human antirabies immune globulin ให้ใช้ 20 I.U. ค่อน้ำหนักตัว 1 กก.) ไม่ควรใช้ขนาดสูงเกินกว่าที่แนะนำ เพราะจะไปกีดขวางการสร้างภูมิคุ้มกันบางส่วน การให้ซีรัมควรให้ทันทีครั้งเดียวในวันแรกที่เริ่มฉีดวัคซีน ซึ่งอาจจะเริ่มหลังจากถูกสุนัขกัดแล้วก็วันก็ได้ แต่ควรให้เร็วที่สุดเพื่อทราบว่ามีสุนัขที่กัดเป็น โรคพิษสุนัขบ้า แต่ถ้าไม่สามารถให้ได้ในวันแรกที่เริ่มฉีดวัคซีน ก็ยังอาจให้ซีรัมได้ ถ้าฉีดวัคซีนมาแล้วไม่เกิน 8 วัน

ซีรัมป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าที่จำหน่ายในประเทศ

ชนิดของซีรัม	ตัวแทนจำหน่าย	ชื่อการค้า	ขนาดบรรจุ	ขนาดใช้
จากม้า (Horse Serum)	1. บริษัทตีทแฉล้ม จำกัด	Rabies Antiserum Berna	1,000I.U. (5 มล.)	40I.U.ต่อ
	2. กองวิทยาศาสตร์ สภาภาษาชาติไทย	Pasteur Institute	1,000I.U. (5 มล.)	บริการเฉพาะที่เสาวภา
จากคน (Human Anti-rabies immune globulin)	1. บริษัทเมย์ แอนด์ เบเกอร์	Imogam	300I.U. (2 มล.)	20I.U. น้ำหนักตัว 1 กก.
	2. บริษัทตีทแฉล้ม จำกัด	Rabuman Berna	300I.U. (2 มล.)	

หมายเหตุ

1. ถ้าผู้ที่ถูกสัตว์กัด และได้รับการฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้ามา โดยครบถ้วนดังกล่าวแล้ว หากถูกสัตว์กัดอีกภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี ควรฉีดวัคซีนกระตุ้นอีก 4 ครั้ง ครั้งละ 2 มล. วันที่ 0, 10, 20 และ 90 หลังจากได้รับเชื้อ หรือฉีดติดต่อกันทุกวัน 5 วัน วันละครั้ง ตามขนาดของวัคซีนแต่ละชนิด (ยกเว้น HDCV, PCEC และ PVRV) และฉีดกระตุ้นอีกครั้งหลังจากครั้งสุดท้าย 20 วัน (วัคซีนที่ใช้ฉีดกระตุ้นไม่จำเป็นต้องเป็นวัคซีนชนิดเดียวกับที่ฉีดครั้งแรก) ถ้าใช้ HDCV, PCEC หรือ PVRV กระตุ้นเพียง 2 เข็ม ในวันที่ 0 และวันที่ 3
2. ถ้าได้รับการฉีดวัคซีน โดยครบถ้วนมาแล้วเกิน 2 ปี หรือเคยฉีดวัคซีนมาแล้วแต่ไม่ครบตามที่กำหนดไว้ ให้เริ่มต้นฉีดใหม่ให้ครบชุด
3. เพื่อป้องกันการแพ้ซีรัมต้องทำ SENSITIVITY TEST เสียก่อน โดยการทำ INTRACUTANEOUS หรือ ophthalmic test (ถ้าใช้ human antirabies immune globulin ไม่ต้องทำ sensitivity test)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เด็กให้ฉีดขนาดเดียวกับผู้ใหญ่ แต่ถ้าเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปีลงมา ให้ลดขนาดฉีดลงครึ่งหนึ่ง

5. ถ้าผู้ป่วยได้รับการฉีด Semple vaccine หรือ Suckling mouse brain vaccine ติดต่อกันมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 วัน หากเว้นไปไม่เกิน 7 วัน ให้ฉีดต่อไปจนครบ ถ้าเกิน 7 วัน ต้องตั้งต้นใหม่

6. ถ้ามีอาการบวมแดงและคันบริเวณที่ฉีด ให้ฉีดต่อไปได้ อาจให้กินยา Antihistamine แก้คันได้

7. สำหรับผู้ที่สัมผัสกับผู้ป่วยที่เป็น โรคพิษสุนัขบ้า ถ้ามีแผลเปิดถูกน้ำลายหรือถูกกัดหรือน้ำลายกระเด็นเข้าตา ก็ให้ฉีดวัคซีน ถ้าไม่มีแผลหรือน้ำลายไม่กระเด็นเข้าตาไม่ต้องฉีด

8. ในรายที่เปลี่ยนจาก Semple vaccine หรือ Suckling mouse brain vaccine มาเป็น HDCV, PCEC หรือ PVRV ให้ใช้ตารางนี้

Semple หรือ SMBV จำนวน เข็มที่ฉีดแล้ว	จำนวน เข็มของ HDCV, PCEO หรือ PVRV ที่ต้องฉีดต่อ	วันที่ฉีด HDCV, PCEC หรือ PVRV
1 - 3	5	0, 3, 7, 14, 30
4 - 7	4	0, 7, 14, 30
มากกว่า 8	3	0, 7, 14

ข้อควรระวัง

ควรติดตามดูและผู้ได้รับการฉีดวัคซีนอย่างใกล้ชิด เพราะวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอาจทำให้เกิดสมองอักเสบ (Encephalitis) และไขสันหลังอักเสบ (Myelitis) ได้ในระหว่างที่ฉีดวัคซีนอยู่ ถ้าผู้ป่วยมีอาการปวดศีรษะมากหรือมีไข้ หรือมีอาการชา ควรหยุดฉีดวัคซีนทันที และแนะนำให้ไปพบแพทย์

ภูมิคุ้มกัน โรคที่เกิดขึ้น

จากการศึกษาผู้ป่วยที่ได้รับ Semple vaccine ครบ 14 เข็ม แล้ว 14 วันพบว่า มีเพียงร้อยละ 62-92 ที่มี Neutralizing antibody เกิน 1:4 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ และการเก็บวัคซีน มีเพียงร้อยละ 4 ที่มี แอนติบอดีขึ้นสูงถึง 1: 256 เมื่อติดตามผู้ป่วยไป 3 เดือน พบว่าเหลือเพียงร้อยละ 48 ที่มีแอนติบอดีเกิน 1: 4 ในเวลา 6 เดือน ต่อมาจะพบแอนติบอดีเกิน 1: 4 เพียงร้อยละ 29

วัคซีนทำจากสมองลูกหนูแรกเกิด (Suckling mouse brain vaccine) ให้ภูมิคุ้มกันสูงกว่า Semple vaccine จากการศึกษานักวิทยาศาสตร์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบว่าหลังจากฉีดยาครบ 14 เข็ม มีแอนติบอดีขึ้นเกิน 1:4 ทุกราย และก็มีถึงร้อยละ 24 ขึ้นสูงเกิน 1: 256

การศึกษาในประเทศอื่นก็พบว่า Suckling mouse brain vaccine ได้ผลดีกว่าการใช้ Semple vaccine เช่นกัน

จากการศึกษาพบว่า HDCV, PCEC และ PVRV ให้ภูมิคุ้มกันสูงกว่าวัคซีนทั้ง 2 ชนิด ที่กล่าวมาแล้ว และมีอุบัติการณ์แพ้วัคซีนน้อยกว่า

การเก็บและการหมดอายุ

ให้เก็บในตู้เย็นที่อุณหภูมิ 4 องศา. ถึง 8 องศา. ห้ามเก็บในช่องน้ำแข็ง สำหรับ Semple vaccine และ SMBV หากเก็บอย่างถูกต้องจะมีอายุอย่างอยู่ได้ 6 เดือน นับแต่วันที่ผลิต สำหรับ HDCV, PCEC และ PVRV จะมีอายุอยู่ได้ 2 ปี

เอกสารอ้างอิง

1. นาทิรัตน์ สิงขวิภา, นงลักษณ์ อัสวจินดา, กัทรพร ชำนาญกิจ, และคณะ Rabies Antibody Response to Different Vaccines.
2. Fuenzalida E, Palacios R, and Borgono J M. Antitabies Antibody Response in man to Vaccine Made from Infected Suckling-Mouse Brain Wld. Hlth. Org. 1964, 30:431.
3. Recommendation of the Immunization Practices Advisory Committee. Rabies Prevention MMWr 1984, 33:393.
4. WHO Export Committee on Rabies, Seventh Report, Technical Report Series 709 World Health Organization, Geneva 1984.

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์

ข้อบ่งชี้

ใช้ฉีดป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข แมว หรือสัตว์อื่น ๆ

อายุสัตว์

สุนัข แมว อายุ 3 เดือน (ถ้าแม่ของสัตว์ไม่เคยฉีดวัคซีนมาก่อนอาจฉีดวัคซีนมาก่อนอายุ 1 เดือน (กรณีเช่นนี้ควรฉีดกระตุ้นอีกเมื่อสุนัขอายุครบ 3 เดือน) หนูอายุ 3 เดือน (ถ้าแม่ของสัตว์ไม่เคยฉีดวัคซีนมาก่อน ฉีดให้เมื่ออายุได้ 1 เดือน)
ม้า อายุ 6 เดือน (ถ้าแม่ของสัตว์ไม่เคยฉีดวัคซีนมาก่อน ฉีดให้เมื่ออายุ 2 เดือน)

การฉีดกระตุ้น

ควรฉีดซ้ำทุก 1 ปี

ขนาดและวิธีใช้

1 มล. ฉีด เข็มกลัดเข็มเนื้อหรือใต้ผิวหนัง ส่วนที่เหลือเก็บไว้ใช้ถ้าวัคซีนยังไม่หมดอายุ

ขนาดบรรจุ

ขวดละ 10 ซีซี. (10 โดส)

ขวดละ 1 ซีซี. (1 โดส)

ข้อควรระวัง

1. วัคซีนนี้ต้องเก็บในตู้เย็นห้องธรรมดา คือที่อุณหภูมิ 2 - 6 องศา C.
2. เข็มและกระบอกฉีดขาดต้องต้มหรือนึ่ง อย่าใช้แอลกอฮอล์หรือสารเคมี
3. ทำความสะอาดตำแหน่งที่ฉีด และจุกยางปากขวดวัคซีนด้วยแอลกอฮอล์
4. ควรให้เข็มฉีดขวดต่อสัตว์ 1 ตัวเท่านั้น ไม่ควรใช้ซ้ำ
5. ภูมิคุ้มกันจะขึ้นสูงพอที่จะป้องกัน โรคได้หลังจากฉีด 3 - 4 สัปดาห์ ระหว่างนี้ควรระวังอย่าให้สัมผัสกับสัตว์ที่เป็น โรคพิษสุนัขบ้า
6. ภูมิคุ้มกันจะอยู่ไม่ถาวร ในสัตว์แต่ละตัวไม่เหมือนกัน การฉีดกระตุ้นจึงจำเป็นมาก เพื่อรักษาระดับภูมิคุ้มกันให้สูงตลอดตลอดเวลา
7. ควรปฏิบัติตามคำแนะนำและวิธีใช้ เพราะสัตว์อาจมีพยาธิหรือขาดอาหาร หรือการเลี้ยงดูไม่ดี ซึ่งจะทำให้ภูมิคุ้มกันขึ้นไม่ได้เต็มที่
8. ในกรณีสัตว์แสดงปฏิกิริยาแพ้วัคซีนให้ใช้อะครีนาลิน 1 : 1,000 ฉีด เข็ม ใต้ผิวหนังทันที
9. ถึงแม้จะไม่มีข้อบ่งชี้ว่าวัคซีนมีผลร้ายในสัตว์ที่ตั้งท้อง แต่การนำพาหรือจิวสัตว์ที่ตั้งท้อง เพื่อฉีดวัคซีนยุ่งยากและยังอาจทำให้เกิดความเครียดซึ่ง อาจมีผลร้ายต่อสัตว์ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำแนะนำการใช้ฮอร์โมนคุมกำเนิดสูนัข

<u>ฮอร์โมนที่ใช้</u>	Medroxyprogesterone acetate
<u>ขนาดและวิธีใช้</u>	เขย่าขวดก่อนใช้ Hormone นี้ ขนาด 50 มก. (1 ซึ้.) ฉีดเข้าสไต์ผิวหนัง หรือ ขนาด 100 มก. (2 ซึ้.) ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ
<u>ตัวอย่างชื่อการค้าที่มีจำหน่ายในประเทศไทย</u>	1. Depo-gestin ขนาดบรรจุขวดละ 3 ซึ้. (ซึ้. ละ 50 มก.) 2. Depo-promone " " " 3. Depo-provera " " "
<u>วิธีเก็บ</u>	เก็บไว้ในอุณหภูมิห้องธรรมดา (ห้ามเก็บไว้ในตู้เย็น) แบ่งใช้ได้จนกว่าหมดอายุ (ประมาณ 5 ปี)
<u>อายุสูนัข</u>	เริ่มฉีด ตั้งแต่สูนัขอายุประมาณ 6 เดือน เป็นต้นไป
<u>ระยะเวลาที่ฉีด</u>	1. ในสูนัขทั่วไปฉีดขณะที่ไม่มีประจำเดือน แต่ระยะที่เหมาะสมที่สุดควรฉีดหลังมีประจำเดือนแล้ว 3 เดือน 2. สูนัขแม่ลูกอ่อนควรฉีดหลังคลอดลูกประมาณ 2 เดือน
<u>ข้อห้ามใช้</u>	1. สูนัขที่กำลังมีประจำเดือน หรือได้เพิ่งรับการผสมพันธุ์ 2. สูนัขใกล้มีประจำเดือน (หลังประจำเดือนมาครั้งสุดท้ายหรือหลังคลอด 5 เดือนขึ้นไป) เพราะฤทธิ์การควบคุมอาจไม่ทัน 3. สูนัขที่มีเนื้องอกที่เต้านม 4. สูนัขที่ต่อไปเจ้าของอยากให้มีลูกอีก 5. สูนัขที่เพิ่งจะเป็นหรือเพิ่งหายจาก โรคเกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์ และหรือระบบทางเดินปัสสาวะ
<u>อาการข้างเคียง</u>	1. อาจทำให้ผิวหนังและขนบริเวณที่ฉีดบางลงได้ 2. อาจทำให้สูนัขบางตัวมีเต้านมขยายใหญ่และมีน้ำนมไหลออกมาได้ สูนัขที่มีอาการเช่นนี้ไม่ควรฉีดครั้งที่ 2 3. สูนัขบางตัวอาจมีการพองตัวของมดลูก มีตกขาวออกมาตลอดเวลา
<u>ช่วงห่างของการฉีด</u>	ฉีดซ้ำทุก 1 ปี (ถ้าจะให้ได้ผลดี ควรฉีดครั้งที่ 2 ห่างจากครั้งแรก 6 เดือน)

ลูกคอกพิษฉีดสุนัข

ส่วนประกอบ

1. หัวลูกคอก
2. ตัวลูกคอก
3. แกนต้นลูกยางฉีดน้ำยาพิษ
4. ลูกยาง
5. ท่อ โลหะชุบ โครเมียม
6. น็อตยึดแกนติดกับตัว

วิธีใช้

หล่อลื่นลูกยางด้วยน้ำมันละหุ่ง (ห้ามใช้น้ำมันเครื่อง) แล้วสวมหัวลูกคอกเลื่อนตัวลูกคอกให้เข้าออกหลาย ๆ ครั้ง เพื่อความคล่องตัวเมื่อคล้องตัวดีแล้วจึงใส่หัวลูกคอกยางเข้าไปจนชนกับหัวลูกคอก จากนั้นอุดน้ำยาเข้าไปหลายเข็มหัวลูกคอกใช้ปลายเข็มลูกคอกแทงเข้าไปในปากขวด แบ่งน้ำยาพิษ โดยคว่ำปากขวดลงให้ปลายเข็มอยู่ใต้น้ำยาพิษ ค่อย ๆ ดึงลูกคอกออกช้า ๆ ให้น้ำยาพิษเข้าไปในลูกคอกประมาณ 1-1.5 มล. แล้วนำไปฉีดสุนัข โดยการแทง

การใช้

ฉีดสุนัข โดยใช้แรงกระแทกให้ถูกอวัยวะส่วนหนึ่งของสุนัข (แต่ส่วนที่เหมาะสมที่สุด) คือ ช่วงอก น้ำยาพิษจะเข้าสู่ร่างกายของสุนัข แล้วนำมาบรรจุน้ำยาพิษใหม่ตามวิธีใช้ดังกล่าวข้างต้น

การเก็บ

ให้ถอดหัวเข็มลูกคอก ตัวลูกคอก และลูกยาง ทำความสะอาดด้วยผงซักฟอก และน้ำจนสะอาดแล้วเช็ดให้แห้ง ใช้น้ำมันหล่อลื่นหากันสนิมส่วนที่เป็น โลหะสำหรับลูกยาง เมื่อทำความสะอาดแล้วควรคลุมด้วยเบงกุ่ม (ระวังอย่าใช้น้ำมันหล่อลื่น)

อัตราส่วนการผสมน้ำยาพิษ

ใช้สตรีกินไฮโดรคลอไรด์ ขนาด 4 เกรน 250 เม็ด ค้อน้ำยา 450 มล. (ขวดแอลกอฮอล์) ผสมแล้วทิ้งไว้ 24 ชม. หมั่นเขย่าขวดบ่อย ๆ เพื่อให้ละลายแล้วทิ้งไว้ให้ตกตะกอน จึงนำไปถ่ายใส่ขวดเปล่าขนาดบรรจุ 50 มล. (ขวดวัคซีนหรือขวดที่ใช้หมดแล้ว) โดยใช้ใบรีจูดจากขวดใหญ่ใส่ขวดเล็กเพื่อสะดวกในการใช้

การเก็บขวดยาพิษ

1. เก็บไว้ในที่เฉพาะสำหรับยาพิษ
2. ให้เขียนยาพิษอันตรายด้วยสีแดง
3. ให้เขียนรูปหัวกระโหลกไขว้ปิดไว้ที่ข้างขวด

หมายเหตุ

ให้หล่อลื่นลูกยาง เมื่อใช้แล้วไปทุก ๆ 20 ตัว หรือเมื่อรู้สึกฝืดและควรหมั่นดูหัวลูกคอกด้วย เพราะบางทีเศษกระดูกอาจเข้าไปอุดตันได้ ถ้าหากหัวลูกคอกมีสิ่งอุดตันใช้ปลายเข็มฉีดยาแทงให้สิ่งอุดตันที่ค้างอยู่ออกไปเสียก่อน

วิธีการกำจัดสนิม

การกำจัดสนิมมีหลายวิธีซึ่งได้คิดแปลงแก้ไขเรื่อยมา เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อผู้ปฏิบัติงานให้เกิดความคล่องตัว มีประสิทธิภาพในแต่เดิมนั้นเรามีวิธีการกำจัดอยู่ไม่มากนัก แต่ภายหลังได้คิดแก้ไขตัดแปลงมาจนถึงปัจจุบัน นับว่าวิธีการต่าง ๆ ก็เป็นที่นิยมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงาน ฉะนั้นพอจะกล่าวถึงวิธีการกำจัดสนิมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้คือ

1. **การจับสนิม** เป็นวิธีการหนึ่งในการที่จะควบคุมสัตว์ก่อนที่จะทำลาย ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการที่ใช้ในกรุงเทพ สำหรับการจับนั้นไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานเพราะผู้จับจะต้องมีความชำนาญมาก ฉะนั้นจะถูกกัดได้ วิธีการจับมีหลายวิธี เช่น การใช้สวิงคลุม หรือการจับด้วยมือเปล่า

2. **การใช้วิธีการเปื้อสนิม** โดยใช้สตริกนินใส่ในเหยือกแล้ว ปล่อยให้สนิมขึ้น

3. **วิธีป้ายจุ่ม** วิธีนี้ใช้ในการฉีดสนิม เชื้ออง โดยนั่งล้อให้สนิมขึ้นมาใกล้ตัวและที่ใช้สตริกนินละลายให้เหลวและป้ายที่จุ่ม สนิมจะเล็กลงเข้าไป

4. **การใช้วิธียิงด้วยปืนลูกดอก** วิธีนี้ใช้ได้โดยไม่ต้องเข้าใกล้ตัวสนิม แต่ค่าใช้จ่ายสูงกว่าวิธีอื่น ๆ แต่ได้ผลแน่นอนกว่า ปืนที่ใช้เป็นปืนลมอัดแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ และใช้ลูกดอกที่บรรจุยาสตริกนินไว้ ลูกดอกประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

1. ลำตัวลูกดอกมีลักษณะกลวงตลอด
2. ส่วนหัวลูกดอกมีลักษณะ เป็น เข็มซึ่งจะปักในลำตัวสนิม เมื่อยิงไป
3. ส่วนท้ายเป็นพู่ เพื่อให้มีความหนาแน่นพอที่แก๊สจะขับดันลูกดอกออกไป
4. ส่วนของลูกดอกจะทำงานหลังถูกยิงออกไปแล้ว และเมื่อลูกดอกไปปักติดกับร่างกายสนิมจะ เกิดแรงกระแทกทำให้ดินปืนภายในตัวลูกดอกเกิดการระเบิด ลูกยางจะทำหน้าที่ขับดันน้ำยาเข้าสู่ร่างกายสนิม

5. **ใช้ลูกดอกพิษฉีดสนิม** วิธีการนี้ได้คิดแปลงมาจากลักษณะการใช้ปืน นับว่าเป็นวิธีที่สะดวกและปลอดภัยและมีปัญหาน้อยที่สุด และเหมาะที่จะใช้กำจัดสนิมในเขตชุมชน หลักการเหมือนการฉีดยา แต่ตัวต้นน้ำยาจะยาว

ลักษณะลูกดอกพิษประกอบด้วย

1. ต่ามีลักษณะยาวประมาณ 120 ซม.
2. แกน มีลักษณะปลายมีที่ลอคลูกยางยาวประมาณ 3.5 ซม. และ โคนจะใหญ่ขนาดพอดีกับภายในของตัวยาวประมาณ 4 ซม. เจาะรูไว้เพื่อร้อยสกรู
3. ลูกยางยาวประมาณ 1.5 ซม. เพื่อทำหน้าที่ต้นน้ำยา
4. ลูกดอก เหมือนกับลูกดอกที่ใช้กับปืน แต่ไม่มีส่วนท้ายคือไม่มีพู่ เพราะจะต้องใส่ลูกยางที่ ติดกับแกนใส่ในลูกดอกนี้

การเก็บรักษาอุปกรณ์กำจัดสุนัข

อุปกรณ์ที่ขี้นในการกำจัดสุนัข นับว่าเป็นอุปกรณ์ที่มีราคาสูงพอสมควร ดังนั้น การ
ใช้ควรให้การทะนุถนอมและเก็บรักษาอย่างดี จึงจะทำให้อายุการใช้งานยาวนานขึ้น การ
เก็บรักษาพอจะแยกกล่าวใน 2 กรณี คือ

1. ปืนยิงสัตว์ การเก็บรักษาควรทำความสะอาดนับว่าสำคัญ ดังนั้นควรปฏิบัติดังนี้

1. 1 หลังจากเลิกใช้แล้วต้องตรวจว่ามีแก๊สบรรจุอยู่ภายในปืนหรือไม่
เพราะการมีแก๊สอยู่จะช่วยรักษายางภายในให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา หากไม่มีแก๊สอยู่เป็น
เวลานานจะทำให้ลูกยางเสียและเก็บแก๊สไม่อยู่

1. 2 จากนั้นทำความสะอาดตัวปืน โดยทำการชโลมด้วยน้ำมันปืนหรือ
น้ำมันจักร ทั้งภายในและภายนอกเพื่อป้องกันสนิมที่จะเกิดขึ้น

2. การทำความสะอาดลูกดอกและลูกยาง ซึ่งใช้ได้ทั้งกรณีใช้กับปืนและใช้กับลูก-
ดอกพิษฉีดสุนัข และดูแลรักษา โดย

2. 1 ถอดส่วนของลูกดอกออกเป็นส่วน คือ หัวลูกดอก ตัวลูกดอก ท้าย
ลูกดอกและลูกยาง จากนั้นล้างด้วยผงซักฟอกทั้งภายในและภายนอกลูกดอก พร้อมทั้งบริเวณ
เกลียวและลูกยาง

2. 2 หลังจากทำความสะอาดแล้ว ล้างด้วยน้ำสะอาด จากนั้นเช็ด
และผึ่งให้แห้ง สำหรับลูกยางเมื่อทำความสะอาดแห้งแล้ว คลุกด้วยแป้งฝุ่นและเก็บไว้ ซึ่ง
จะทำให้รักษาไว้ใช้งานได้อีกนาน

การใช้อุปกรณ์เหล่านี้ หลังจากใช้แล้วควรทำความสะอาดทันทีอย่าทิ้งไว้เพราะ
จะทำให้ลูกยางและลูกดอกเสีย โดยไม่สามารถถอดออก เป็นชิ้นส่วนได้ ฉะนั้นทุกครั้งที่ใช้จึง
ควรคำนึงถึงเสมอ

แนวทางปฏิบัติ ในการกำจัดสุนัขที่ไม่ปรากฏเจ้าของ

1. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (กำจัดสุนัข) จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2527 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2528
2. ก่อนเริ่มการปฏิบัติงานจะต้องส่งประกาศ เป็นหนังสือราชการแจ้งสถานีตำรวจ และผู้นำท้องถิ่นทราบ
3. ต้องร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นไม่ร่วมมือให้งดการปฏิบัติงาน
4. ควรดำเนินการกำจัดสุนัขหลังจากที่ได้ปฏิบัติงานฉีดวัคซีนสุนัขแล้ว
5. ควรกำจัดเฉพาะสุนัขที่อยู่ในที่สาธารณะ และพิจารณาด้วยว่าสุนัขตัวใดน่าจะมีเจ้าของหรือไม่มี เจ้าของ
6. เตือนเจ้าของสุนัขให้เอาใจใส่ดูแล เครื่องหมายรับรองการฉีดวัคซีนให้ติดกับปลอกคอสุนัข เสมอ
7. ท้องที่ใด บ้านใด ไม่ให้ความร่วมมือให้ประกาศเพิ่มการให้สุขศึกษามากขึ้น และปิดประกาศไว้ที่หน้าบ้านนั้น ๆ
8. หากลูกตอกติดตัวสุนัข และสุนัขดังกล่าววิ่ง เข้าไปในบ้านใดจะต้องแจ้งให้เจ้าของบ้านทราบก่อน เข้าไปตามสุนัขนั้น
9. หากมีเหตุจำเป็นจะต้องเข้าไปเขตบ้านใด ควรเข้าไปกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และห้ามนำอาวุธปืนฯ หรือเครื่องมืออื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายเป็นอาวุธ เข้าไปด้วย
10. การเข้าไปในเขตบ้านใดควรเข้าไปเพียง 1 - 2 คนเท่านั้น
11. หากเกิดกรณีขัดแย้งกับเจ้าของบ้าน ให้รับรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น โดยเร็ว
12. อย่าลงชื่อรับทราบกรณีถูกกล่าวหาจนกว่านิติกรของกรม ฯ จะไปให้ปรึกษาแนะนำและหาทางแก้ไข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริษัท คูเปอร์ แอนิมัล เฮลท์ จำกัด

ปี 1843 Mr. William Cooper เริ่มก่อตั้งบริษัท Cooper Mcdougall & Robertson Ltd.

ปี 1880 Mr. Silas Burroughs และ Mr. Henry Wellcome ก่อตั้งบริษัท Bourroughs Wellcome

ปี 1924 บริษัท Bourroughs Wellcome เปลี่ยนชื่อมาเป็น บริษัท Wellcome Foundation

ปี 1926 เริ่มก่อตั้งบริษัท Imperial Chemical Industries Ltd. (I.C.I.)

ปี 1956 บริษัท Cooper Mcdougall & Robertson Ltd. เข้าร่วมกับบริษัท Wellcome Foundation Ltd.

ปี 1976 บริษัท Tasman Vaccine Laboratory (New Zealand) เข้าร่วมกับ บริษัท I.C.I.

ปี 1979 บริษัท Jensen Salsbury เข้าร่วมกับ บริษัท Wellcome Foundation

ปี 1984 บริษัท Wellcome Foundation และบริษัท I.C.I. รวมตัวกันด้านสุขภาพอนามัยสัตว์ เป็น บริษัท Coopers Animal Health

บริษัท เวลคัม เฟาน์เดชั่น จำกัด และบริษัท ไอ. ซี. ไอ. ได้มีการเจรจาตกลงกันว่า ควรจะมีการรวมธุรกิจ ด้านการควบคุมสุขภาพอนามัยสัตว์ทั่วโลกของทั้งสองบริษัทเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างสถานะการตลาดของธุรกิจด้านปศุสัตว์ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

ดังนั้น เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2527 จึงได้ร่วมลงทุนก่อตั้งบริษัทใหม่ขึ้น โดยใช้ชื่อว่า บริษัท คูเปอร์ แอนิมัล เฮลท์ จำกัด สำนักงานใหญ่อยู่ ณ ประเทศอังกฤษ โดยมีจุดประสงค์เพื่อดำเนินงานพัฒนากิจการการควบคุมสุขภาพอนามัยสัตว์ทั่วโลกกับบริษัทแม่ทั้งสอง โดยการผนวกผลการวิจัยการผลิต และการตลาดของธุรกิจชนิดนี้ โดยเฉพาะ ตลอดจนรวบรวมพลังความสามารถ และประสบการณ์ด้านวิทยาศาสตร์สัตวแพทย์ และด้านการตลาดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า บริการทางด้านสุขภาพอนามัยสัตว์ ซึ่งบริษัททั้งสองได้เสนอแก่ลูกค้าทั่วโลกของคุณเป็นเอกเทศนั้น จะได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น และกว้างขวางยิ่งขึ้น

บริษัท คูเปอร์ แอนิมัล เฮลท์ จะมีความมั่นคงในด้านเงินทุน เพื่อสนับสนุนโครงการวิจัย และพัฒนาที่สำคัญ ๆ นอกจากนี้ยังสามารถจัดหาผลิตภัณฑ์ได้ทุกชนิด เพื่อสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งทำให้บริษัทอยู่ในสถานะได้เปรียบ ทั้งในสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร

ออสเตรเลีย อเมริกาใต้ ยุโรปตะวันตก เอเชียอาคเนย์ และแอฟริกา ดังแถลงการณ์ร่วมของประธาน บริษัท เวลคัม และประธานบริษัท โอ. ซี. โอ. หนึ่งว่า " เรามีความเชื่อมั่นว่า การรวมบริษัทของเราทั้งสองในครั้งนี้จะช่วยให้ธุรกิจทางปศุสัตว์มีบทบาทที่สำคัญกว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าการที่เราจะแยกค่าเป็นธุรกิจกันคนละส่วน อย่างไรก็ตาม เรายังรักษานโยบายดั้งเดิมของเราในอันที่จะส่งเสริม และปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานชีวิตของมวลมนุษยชาติทั่วโลกให้ดีขึ้น โดยการนำเอาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่สุด"

บริษัท ลูเปอร์ แอมิบัล เซลล์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้ก่อตั้งขึ้น โดยการรวมตัวกันของสองบริษัท คือ แผนกยาสัตว์ของบริษัท เวลคัม (ประเทศไทย) จำกัด และแผนกอาหารและยาสัตว์ของบริษัท อีสต์ เอเชียติก(ประเทศไทย) จำกัด (โอ. ซี. โอ) โดยเริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2528 ซึ่งจะมีพนักงานทั้งนายสัตวแพทย์และนายสัตวบาลคอยให้บริการบริหารดูแลด้านสุขภาพอนามัยสัตว์ ตลอดจนส่งเสริมการตลาดทั่วทุกภาคของประเทศไทย และมีผลิตภัณฑ์ของทั้งสองบริษัทรวมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์ในบริษัท คูเปอร์ แอนิมัล เฮลท์ จำกัด

ยาปฏิชีวนะ

1. Trivetrin

โทรเวทรีนชนิดฉีด

รักษา โรคติดเชื้อแบคทีเรียในวงกว้าง ซึ่งรวมทั้งทางเดินหายใจ, ระบบสืบพันธุ์ทางเดินอาหาร, ป้องกันการติดเชื้อหลังผ่าตัด, MMA ในสุนัขยังใช้ในกรณี coccidiosis, Toxoplasmosis

2. Tribriksen 48% Injection

โทรบรีสเซน 48% ชนิดฉีด

รักษา โรคติดเชื้อแบคทีเรียในวงกว้าง ซึ่งรวมทั้ง โรคทางเดินหายใจ, ระบบสืบพันธุ์, ทางเดินอาหาร, ป้องกันการติดเชื้อหลังผ่าตัด, MMA, รักษาสถานะติดเชื้อแบคทีเรียในเลือด ใช้สำหรับสุกร, วัว, ควาย, แพะ, แกะ

3. Tribriksen 40% Powder

โทรบรีสเซน 40% ผสมอาหาร

รักษา โรคติดเชื้อแบคทีเรียในวงกว้างสำหรับ เป็ด, ไก่, สุกร, วัว, ควาย, แพะ, แกะ, รวมทั้งปลา ที่สำคัญ คือ โรคทางเดินระบบหายใจและทางเดินอาหารของสุกร รวมไปถึง MMA ในแม่สุกร, อหิวาห์ในเป็ด ไก่

4. Tribriksen P.S.

โทรบรีสเซน พี เอส กรอกปากสุกร และแกะ

สำหรับสุกรท้องเสียและปอดบวมที่เกิดจาก เชื้อแบคทีเรีย, เป็นยาปฏิชีวนะในวงกว้างที่ควบคุมเชื้อโรคได้หลายชนิด

5. Tribrißen Bolus

ไตรบริสเซน โบลัส ชนิดเม็ดสำหรับกินหรือสอดมดลูก

ให้กินหรือสอดมดลูก ป้องกันการติดเชื้อ แบคทีเรียในวัว, ควาย, แพะ, แกะ
ม้า, สุกร

6. Tribrißen O.S.

ไตรบริสเซน โอเอส ชนิดผสมน้ำกิน

ใช้ผสมน้ำดื่มสำหรับไก่, เป็ด, สำหรับป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อแบคทีเรีย

เช่น หัวค้อนขาว, อหิวาต์, Salmomellosis ข้ออักเสบจากเชื้อ Staphylococcus
แพ้อาหาร และติดเชื้อแทรกซ้อน

7. Triquin

ทรียควิน ผสมน้ำกิน

ควบคุมโรคติดต่อเชื้อแบคทีเรียในสัตว์ปีก เช่น อี. ไอ. โล, หัวค้อน, อหิวาต์,
ซิล ไบเนลล่า, โทพอยด์ และการติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อนต่างๆ ในกรณีของ
มัย โคพลาสมา, การแพ้หลังทำวัคซีน นอกจากนี้ยังควบคุม โรคบิดและมาเลเรีย
ไก่ ได้ด้วย

8. Tiotilin 10% Oil Injection

ไทโอทิลิน 10% ชนิดฉีด

สุกร ใช้รักษา โรคปอดขาวจากเชื้อมัย โคพลาสมาและอีไมทีสส, ข้ออักเสบจาก
ไม โคพลาสมา, บิดมูกเลือด และ PIA ไก่ รักษาโรค CRD, ป้องกัน โรคแทรก
ซ้อนจากการแพ้วัคซีน

9. Tiotilin 12.5%

ไทโอทิลิน 12.5% สำหรับผสมน้ำกิน

สุกร ใช้รักษา โรคปอดบวมจากเชื้อวัณ โคหลาสม่า และอีโมฟิลัส, ข้ออักเสบจากเชื้อ โม โคหลาสม่า, ฝีคุดเลือด และ PIA ใกล้เคียง รักษาโรค CRD, ป้องกันโรคแทรกซ้อนจากการแพ้วัคซีน

10. Tiotilin 10% Premix

ไทโอทิลิน 10% ชนิดผสมในอาหาร

ใช้ผสมอาหารของสุกรและไก่, ควบคุมเชื้อโม โคหลาสม่า, ฝีคุดเลือด, PIA, ปอดบวมจากอีโมฟิลัส, ข้ออักเสบจากวัณ โคหลาสม่า นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นสารเร่งการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตในไก่ ไช้ และสุกรด้วย

11. Cooperlet LA

คูเปอร์เล็ต-แอล-เอ-10 สำหรับฉีด

ยาปฏิชีวนะ วงกว้าง ชนิดออกฤทธิ์นาน โดยการฉีดเพียงครั้งเดียวมีฤทธิ์อยู่ได้นาน 3-5 วัน ใช้รักษาโรคได้กว้างขวางมากมายทั้งในสุกร, วัว, ควาย, แพะ และไก่, เป็ด สามารถควบคุมเชื้อกรัมบวก, กรัมนลบ, วัณ โคหลาสม่าบางชนิด, เชื้อริคเก็ตเซีย, เชื้อคลามีเดีย

วัคซีน

1. FMD VACCINE Wellcome Oil Adjuvant Foot and Mouth Disease Vaccine (Inactivated) วัคซีนป้องกัน โรคปากและเท้าเปื่อย

2. RABDOMUN

แบริง ไคมูน - วัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าชนิด เชื้อตาย
(Inactivated Rabies Vaccine)

- เป็นวัคซีนเชื้อตายอยู่ในรูปของเหลว พร้อมทั้งจะฉีดได้เลย
- ให้ภูมิคุ้มกันภายใน 7 วัน
- ให้ภูมิคุ้มกันทนนานอย่างน้อย 3 ปี
- มีความคงทนอย่างมาก มีอายุยาวนานถึง 3 ปี
- ให้ได้กับสัตว์ทุกชนิด และทุกอายุ
- ไม่มีปัญหาการแพ้วัคซีน

ยากำจัดพยาธิภายนอกและภายใน

1. Systamex

ยากำจัดพยาธิซิสตาเบ็กซ์ชนิด 2.225% และชนิด 9.06%
เป็นยากำจัดพยาธิชื่อ Oxfendazole สำหรับวัว, ควาย, แพะ, แกะ, สำหรับ
ถ่ายพยาธิวงกว้าง (Broad Spectrum)

2. Bercotox

เบอร์ โคท็อกซ์ 21%

ยาสำหรับกำจัดเห็บ และแมลงต่าง ๆ ประกอบด้วยยา Delnav หรือ
Dioxathion 21% เป็นยาที่มีประสิทธิภาพสูงมากในการควบคุม พยาธิภายนอก
ได้แก่ (Boophilus ticks) ในกรณีที่เห็บคือยาหรือสารเคมีตัวอื่น ๆ ใช้
Bercotox จะได้ผลดีมาก

3. Cislin 2.5% W.P.

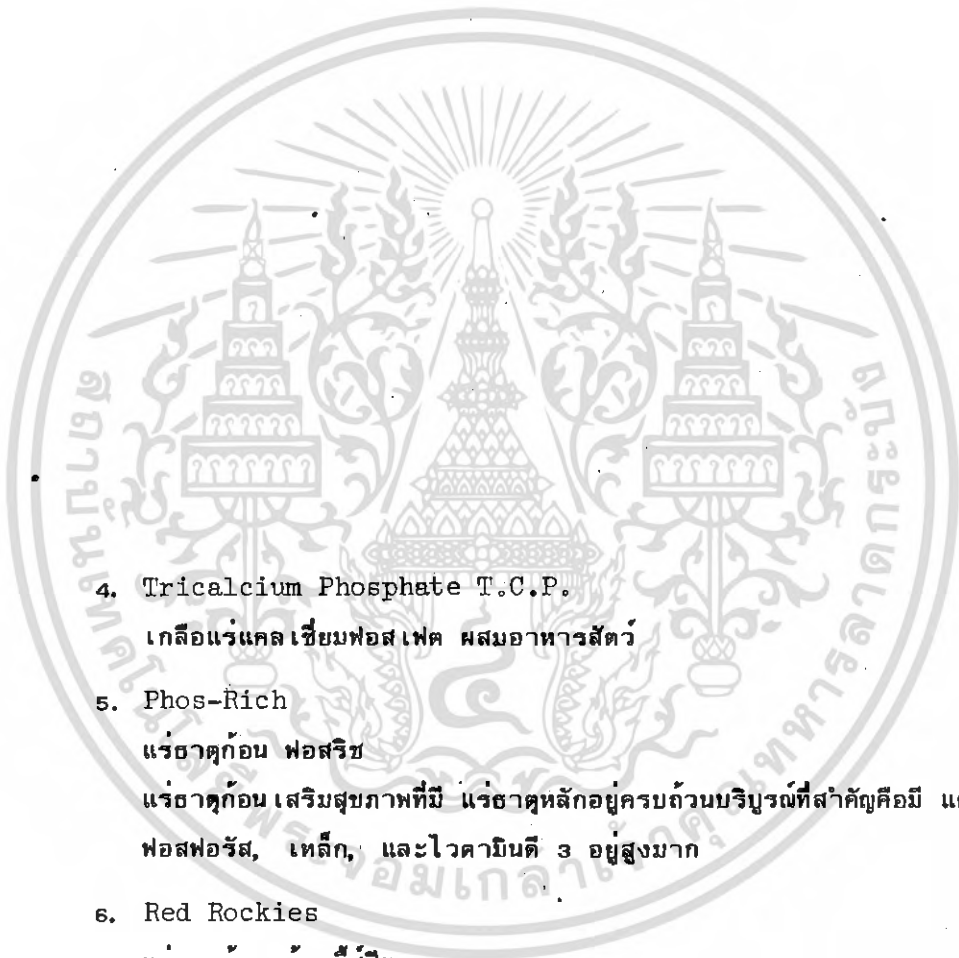
ยาฆ่าแมลง ซิสลิน

เป็นยาฆ่าแมลงชนิดละลายน้ำ ซึ่งผลิตมาจากสารประเภท Pyrethroid
Decamethrin มีฤทธิ์รุนแรงมากในการทำลายแมลงต่างๆ แต่ปลอดภัยที่สุดส่ว
หรับสัตว์ และมนุษย์ นอกจากนี้ Cislin ยังมีฤทธิ์ยาวนาน ทำให้ควบคุมแมลง
ได้ในระยะยาว

อาหาร เสริมสุขภาพสัตว์

1. Tasmix
แทสมิกซ์-พรีมิกซ์
มีคุณภาพมาตรฐาน ผลิตจากต่างประเทศ มีสารอาหารอยู่ครบถ้วนบริบูรณ์ตาม
ความต้องการของสัตว์แต่ละอายุ ใช้สื่อที่มีคุณภาพสูง เป็นส่วนของ เมล็ดธัญพืช
ชื่อ Semolina ที่มีคุณค่าต่อสัตว์
2. Boar Supplement
บอร์ซัพพลีเมนต์ อาหารเสริมสุขภาพพ้อพันธุ์สุกร
ประกอบด้วย วิตามินครบสูตรช่วยให้พ้อสุกรมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ผสมติดดี
ประสิทธิภาพการไ้งานสูงขึ้นและทนทาน
3. Biostok
ไบ โอสต็อค เกลือแร่ผสมอาหารสำหรับสัตว์
เป็นเกลือแร่ที่ใช้ผสมอาหารสำหรับสัตว์ ประกอบด้วยแร่ธาตุต่างๆ ครบสูตร
ช่วยใช้สัตว์มีสุขภาพสมบูรณ์ ผลผลิตดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. Tricalcium Phosphate T.C.P.

เกลือแร่แคลเซียมฟอสเฟต ผสมอาหารสัตว์

5. Phos-Rich

แร่ธาตุก้อน ฟอสฟอรัส

แร่ธาตุก้อน เสริมสุขภาพที่มี แร่ธาตุหลักอยู่ครบถ้วนบริบูรณ์ที่สำคัญคือมี แคลเซียม ฟอสฟอรัส, เหล็ก, และวิตามินดี 3 อยู่สูงมาก

6. Red Rockies

แร่ธาตุก้อน ร็อคกี้ส์สีแดง

แร่ธาตุก้อนที่มีองค์ประกอบของแร่ธาตุที่สำคัญครบสูตร และมีความคงทนต่อ ความชื้นสูง ไม่ละลายเสียหายง่าย ที่สำคัญ คือมีแร่ธาตุต่างๆ สูง เช่น เหล็ก และทองแดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. Yellow Rockies

แร่ธาตุร็อคกี้ส์สีเหลือง

เป็นแร่ธาตุก้อนที่ใช้สัตว์ทุกชนิด ตั้งแต่ วัว, ควาย, แพะ, แกะ, ม้า หรือสัตว์ที่อยู่
ในสวนสัตว์ นิยมใช้กับ โคขุน หรือ โคนมในระยะที่ไม่ให้น้ำนม ที่สำคัญคือมี โคนอลด์
และซีลีเนียมอยู่สูง เพื่อความเจริญเติบโตของกล้ามเนื้อ จึงเหมาะกับสัตว์ระยะ
ขุนให้เนื้อ

8. Enramycin F 40 (Growth Promoter)

เอ็นรามัยซินเอฟ 40 สารเร่งการเจริญเติบโต

เป็น Growth Promoter ตัวใหม่จากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งกำลังได้รับความนิยม
สูงสุด เป็นสารเร่งการเจริญเติบโตที่มีประสิทธิภาพสูงมาก และยังมีผลในการ
ควบคุมเชื้อ Clostridium และเชื้อกรัมนบวกอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเสริมฤทธิ์กับ
ยาตัวอื่น ๆ เช่น ยากันบิด, Oiaquinox ทำให้อุจจาระแห้ง, แก้ปัญหาท้อง
เสีย, ลดอาการจิกขน, ลดความรุนแรง โรคบิด, ลดระดับแอม ไบเนียในเลือด

9. Gleptosil

เกล็บบ ไคซิล ฮาตุเหล็ก

เป็นฮาตุเหล็กชนิดใหม่ที่มีความเข้มข้นสูงมาก 1 ซีซี มีฮาตุเหล็กอยู่ 200 มก.

เป็นฮาตุเหล็กในรูปของ Gleptoferron (เกลป ไคเฟอร์รอน) มีความปลอดภัยกว่า Iron Dextran ถึง 2 เท่า ยาจะเข้าสู่กระแสโลหิตและไปแตกตัวที่ตับซึ่งเป็นตำแหน่งที่ใช้ฮาตุเหล็ก โดยจะไม่เกิดการแตกต่างขึ้นก่อนที่จะถึงตับ ดูดซึมได้รวดเร็วมาก ยาจะถูกดูดซึมมากกว่า 95% ภายใน 24 ชม.

10. Imizol

ยาฉีดอิมมิโซล

มีคุณสมบัติที่อิมมากในการรักษาและความคุม โรคในวัว (Anaplamosis-Babesiosis) , โรคในม้า (Babesiosis , โรคในสุนัข

(Babesiosis, Ehrlickiosis) ใช้สะดวกเนื่องจากใช้ยาในปริมาณน้อยในการฉีดแต่ละครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ของ บริษัท คูเปอร์ แอมีนัล จำกัด

แรับ ไดมุน

Rabdomun

Rabies Vaccine (Inactivated) for animal treatment only
ลักษณะและส่วนประกอบ

เป็นวัคซีน ประกอบด้วยตะกอนสีขาวในน้ำยา ซึ่งจะกลับแขวนลอยในท่มเมื่อเขย่า
r ได้ส ของ 1 มล. ประกอบด้วย antigenic value ไม่น้อยกว่า 3.0 ตามวิธีการ
หา potency แบบ NIH และเทียบเท่ากับไม่น้อยกว่า $10^{7.3}$ MLD₅₀ ของ Flury
LEP strain rabies virus ซึ่งถูกเพาะในเนื้อเยื่อ baby hamster kidney (BHK 21)
และเชื้อไวรัสจะถูกทำให้หมดฤทธิ์ โดย acetyleneimine (AE)
และ adsorbed โดย Aluminium hydroxide

ข้อบ่งใช้

ใช้สำหรับ active immunization ของสุนัข, แมว, ม้า, วัว, ควาย, แกะ
แพะ และสุกร เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อโรคพิษสุนัขบ้า

ขนาดและวิธีใช้

ขนาด 1 มล. ในสัตว์ทุกชนิด โดยการฉีดเข้าใต้ผิวหนัง (Subcutaneous)
ควรเขย่าขวดบรรจุวัคซีนให้ด้วยยาแขวนลอยก่อนแล้วจึงดูดวัคซีนออกมาใช้ ภูมิคุ้มกันต่อโรคจะ
เกิดขึ้นภายหลังฉีดวัคซีน 10 วัน ดังนั้น จึงไม่ควรปล่อยให้สัตว์ที่ฉีดวัคซีนไม่ถึง 10 วันมีโอกา
สได้รับเชื้อพิษสุนัขบ้า

ลูกสุนัขและลูกแมวซึ่งได้รับการฉีดวัคซีนก่อนอายุ 12 สัปดาห์ ควรจะฉีดวัคซีนซ้ำเมื่อ
อายุได้ 12 สัปดาห์ หรือหลังจากนี้ โดยเร็วที่สุด

สุนัขควรได้รับการฉีดวัคซีนซ้ำทุก 3 ปี แมว, ม้า, วัวควายและแกะ ควรได้รับการ
ฉีดวัคซีนซ้ำทุก 2 ปี แพะและสุกร ควรได้รับการฉีดวัคซีนซ้ำทุกปี ลูกสัตว์ที่เกิดจากแม่ที่ไม่ได้
รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ควรฉีดวัคซีนให้เมื่ออายุ 6-8 สัปดาห์ ลูกสัตว์ที่เกิดจาก
แม่ที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ไม่ควรฉีดวัคซีนก่อนอายุ 12 สัปดาห์ เนื่องจาก
ยังมีภูมิคุ้มกันจากแม่อยู่

คำเตือน

ควรเลี่ยงการฉีดวัคซีนในสัตว์ซึ่งไม่แข็งแรงหรือยังอ่อนเพลียอยู่

อาการข้างเคียง และอาการไม่พึงประสงค์

อาจจะเกิดปฏิกิริยาแพ้ในบางครั้งได้ เช่นเดียวกับวัคซีนทั่ว ๆ ไป ถ้าหากได้รับการฉีดวัคซีน โดยอุบัติเหตุ จะเกิดปฏิกิริยาอักเสบ เฉพาะที่ขึ้น

การรักษา

วัคซีนนี้ให้เก็บรักษาในตู้เย็นอุณหภูมิ 2 องศาฯ. - 8 องศาฯ. ห้ามแช่แข็ง
ผลิตภัณฑ์สำหรับสัตว์ได้รับการทดลองอย่างดีแล้วก่อนจำหน่าย การรักษาและการใช้
อยู่นอกเหนือจากการควบคุมของผู้ผลิต ผู้ผลิตจึงไม่สามารถจะรับผิดชอบต่อผลเสียหายใด ๆ
ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้

Compatibility

เรียบ โดยนสามารถผสมและฉีดร่วมกับวัคซีนชนิดใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ได้
Epivax D. Epivax DHM Epivax P. Leptovax Plus, Fiovax and Wellcome
Foot and Mouth Disease Vaccine (inactivated)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตราไปรษณียากร

ตราไปรษณียากรคืออะไร

ตราไปรษณียากร หรือที่เรียกกันติดปากว่า "แสตมป์" คือ บัตรตราใดๆ ที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยจัดทำขึ้น เพื่อใช้การชำระค่าไปรษณียากรและค่าธรรมเนียมไปรษณีย์ นอกจากนี้ยังสามารถนำมาเก็บสะสมได้อีก

ประเภทของตราไปรษณียากร

ตราไปรษณียากรแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ตราไปรษณียากรพระบรมฉายาลักษณ์รัชการปัจจุบัน (ร. ๑)
มีชื่อเรียกเป็นทางการว่าตราไปรษณียากรมาตรฐาน (Current Stamp หรือ Definitive Stamp) เป็นตราไปรษณียากรที่พิมพ์ออกจำหน่ายอยู่เป็นประจำ มีทั้งแบบพระพักตร์ตรงและพระพักตร์ข้าง
2. ตราไปรษณียากรที่ระลึก (Commemorative Stamp)
เป็นตราไปรษณียากรที่จัดพิมพ์ขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องใน โอกาสและวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเด็กแห่งชาติ งานสัปดาห์สากลแห่งการเขียนจดหมาย วันสหประชาชาติ เป็นต้น

สิ่งจำหน่ายร่วม (Philatelic Items) คืออะไร

สิ่งจำหน่ายร่วมคือ สิ่งอื่นใดที่จำหน่ายเพื่อการสะสม นอกจากตราไปรษณียากร ได้แก่

1. ไปรษณียบัตร (Domestic Postcard)
ใช้สำหรับส่งไปถึงกันภายในประเทศ โดยทางไปรษณีย์ธรรมดา
2. ไปรษณียบัตรที่ระลึก (Commemorative Postcard)
คือไปรษณียบัตรที่ออกเพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องใน โอกาสหรือวันสำคัญต่างๆ พิมพ์ภาพประกอบ เป็นสัญลักษณ์แห่ง โอกาสหรือวันสำคัญนั้นๆ บนช่องด้านหน้าซ้ายมือ ใช้สำหรับการสะสมและส่งถึงผู้รับได้แต่จะมีราคาสูงกว่าไปรษณียบัตรธรรมดา
3. จดหมายอากาศ (Air Letter)
อาจมีไว้เพื่อการสะสมหรือส่งไปยังผู้รับที่อยู่ต่างประเทศ โดยทางไปรษณีย์อากาศธรรมดา
4. แผ่นตราไปรษณียากรที่ระลึก (Souvenir Sheet)
เป็นแผ่นบรรจุตราไปรษณียากรที่ระลึกชุดใดชุดหนึ่ง ซึ่งจะพิมพ์ตราไปรษณียากรราคาต่างๆ อยู่ในแผ่นเดียวกันเป็นพิเศษ ราคาจำหน่ายสูงกว่ามูลค่ารวมกันของราคาตราไปรษณียากรบนแผ่นเพียงเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. สมุดตราไปรษณียากรชุด (Souvenir Pack)
คือ สมุดที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในวาระต่างๆ ปกสมุดพิมพ์เป็นภาพสอดสีอย่างสวยงาม บรรจุตราไปรษณียากร 1 ชุด อยู่ในซองซองซอง พร้อมคำบรรยายรายละเอียดของตราไปรษณียากร โดยสังเขป
6. ซองที่ระลึก (Commemorative Cover) and (First Day Cover)
ซองที่ระลึก คือ ซองจดหมายที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยจัดทำขึ้นในวาระพิเศษหรือในโอกาสครบรอบเหตุการณ์ที่สำคัญ ของประเทศ หน่วยราชการหรือองค์การระหว่างประเทศมีภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือตราไปรษณียากรชุดนั้นๆ อยู่ที่ด้านหลังซ้ายมือของซองที่มุมของด้านขวามือมีตราไปรษณียากรที่ออกจำหน่ายไปแล้วหรือมิได้มีส่วนสัมพันธ์กับงานนั้นๆ ส่วนซองวันแรกจำหน่าย (First Day Cover) ของตราไปรษณียากรชุดใดก็จะมีตราไปรษณียากรที่ระลึกชุดนั้นๆ ออกจำหน่ายพร้อมกับตราไปรษณียากร ซองทั้ง 2 ชนิดนี้ แบ่งออกเป็น
ก. ซองประทับใน (Cancelled Cover)
หมายถึง ซองที่ประทับตราพิเศษหรือตราวันแรกจำหน่ายคาบเกี่ยวลงบนตราไปรษณียากรที่ผนึกอยู่ เหมาะสำหรับเก็บสะสมหากจะนำไปใช้ฝากส่งทางไปรษณีย์มีตราไปรษณียากรที่ผนึกอยู่ได้ประทับขีดฆ่าตราไปรษณียากรแล้วจะนำมาใช้อีกไม่ได้
ข. ซองประทับนอก (Uncancelled Cover)
หมายถึง ซองที่ประทับตราพิเศษหรือตราวันแรกจำหน่ายนอกดวงตราไปรษณียากรที่ผนึกบนซอง เหมาะที่จะเก็บสะสมหรือใช้ฝากส่งทางไปรษณีย์ได้ ตามมูลค่าของตราไปรษณียากรที่ผนึกอยู่
7. สมุดตราไปรษณียากรเล่มเล็ก (Stamp Booklet)
คือ สมุดบรรจุตราไปรษณียากรพระบรมฉายาลักษณ์หรือตราไปรษณียากรที่ระลึก ราคาเท่ากับอัตราค่าฝากส่งจดหมายในประเทศน้ำหนักแรก เมื่อต้องการจะส่งจดหมายในประเทศก็สามารถนำไปใช้ได้ทันที ปัจจุบันมี 2 แบบ คือ ชนิดราคา 5.00 บาท และ 10.00 บาท
8. สมุดตราไปรษณียากรประจำปี (Stamp Album)
คือ สมุดบรรจุตราไปรษณียากรที่ระลึกครบทุกชุดที่ออกจำหน่ายตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคมของแต่ละปีออกจำหน่ายปีละ 1 เล่ม
9. สมุดรวมตราไปรษณียากร (Stamp Pack)
คือ สมุดที่บรรจุตราไปรษณียากรบางดวงที่หายากและไม่มีจำหน่ายที่เคาน์เตอร์แผนกส่งเสริมการสะสมตราไปรษณียากร นำมารวมเป็นเล่ม โดยแยกเป็นหัวข้อตามภาพตราไปรษณียากร เช่น ภาพชุดศิลปะ วัฒนธรรม ชุดสัตว์ป่า ชุดดอกไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. บัตรภาพตราไปรษณียากร (Maximum Card)
คือ บัตรที่พิมพ์รูปภาพเช่นเดียวกับตราไปรษณียากร มีขนาด ๒๖๘ มม.
กว้าง ๑๕๐ มม.
11. แผ่นพับตราไปรษณียากร (Stamp Folder)
คือ กระดาษแข็งพับครึ่ง ด้านหน้าพิมพ์เป็นภาพต่างๆ ส่วนด้านในแบ่งเป็นช่องๆ
เพื่อให้ผนึกตราไปรษณียากรและประทับตราประจำวัน ตราพิเศษ ในการจัดงาน
นิทรรศการต่างๆ แต่ละครั้ง เก็บไว้เป็นที่ระลึกและนำไปเก็บสะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการออกแบบ

การวางแผนรณรงค์

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงอันตรายของ โรคพิษสุนัขบ้า, โครงการควบคุม โรคพิษสุนัขบ้า ของกระทรวงสาธารณสุข และข้อมูลของบริษัทที่ให้ความสนับสนุน สามารถสรุปการวางแผน รณรงค์ดังนี้คือ

1. เป้าหมายในการรณรงค์และป้องกัน

- 1.1 เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจ เรื่อง โรคพิษสุนัขบ้าแก่ประชาชนทั่วไป
- 1.2 เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนรู้ถึงอันตรายของ โรคพิษสุนัขบ้า และร่วมมือกัน ป้องกัน

2. การใช้สื่อในการรณรงค์

- 2.1 แผ่นพับ - เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องรวมทั้งวิธีการ ป้องกันและปฏิบัติตนหลังจากถูกกัด หรือสงสัยว่ามีการสัมผัส โรค
- 2.2 โปสเตอร์ - เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนระมัดระวัง โดยการป้องกัน โรค พิษสุนัขบ้า ด้วยการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์เลี้ยง
- 2.3 สแตมป์ - เพื่อสอดแทรกความรู้ในการป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าที่สำคัญ หากแต่คงลักษณะ ความสวยงาม เป็นหลัก

3. แนวทางในการออกแบบ

- 3.1 การเลือกใช้สื่อ เพื่อสอดแทรกเนื้อหาตามคุณสมบัติ และความสามารถของสื่ออื่นๆ
- 3.2 การสร้างสัญลักษณ์ที่สามารถสื่อสารได้ต่อคนทุกระดับ โดยยึดเอาเนื้อหาที่สำคัญที่ เป็นหัวใจในการรณรงค์ และป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าอันได้แก่
  - การฉีดวัคซีนสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่สัตว์เลี้ยง
  - การร่วมมือกันกำจัดสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ
  - การคุมกำเนิดสุนัขเพื่อ ควบคุมจำนวนสุนัขที่ไม่ให้มีมากจนเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบแอสมบี่

จุดประสงค์ในการออกแบบแอสมบี่

1. เพื่อสอดแทรกความรู้ในการป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าที่สำคัญ
2. เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการสื่อสาร และให้ความรู้ในการป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า ได้อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ
3. เพื่อ เป็นการปฏิบัติและพัฒนาการออกแบบแอสมบี่ในประเทศไทย

แนวความคิดในการออกแบบ แอสมบี่

จากสรุปการป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า ที่ประชาชนทั่วไปสามารถให้ความร่วมมือได้ คือ

1. การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสัตว์เลี้ยง โดยการนำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
2. การร่วมมือกับทางราชการกำจัดสุนัขไม่มีเจ้าของ เพื่อลดพาหะนำ โรคพิษสุนัขบ้าที่สำคัญ และความเสี่ยงต่อการคิด โรคพิษสุนัขบ้าก็จะน้อยลงอีกด้วย
3. การคุมกำเนิดสุนัข เพื่อควบคุมจำนวนสุนัขไม่ให้มีมากจนเกินไป เพื่อลดพาหะนำโรคที่สำคัญ และลดอัตราการเสี่ยงของโรคด้วย

ดังนั้นจึงนำหลักทั้ง 3 ข้อนี้มาสร้างความคิดในการออกแบบด้วยการสร้างสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย และง่ายต่อการเข้าใจยิ่งขึ้น

การออกแบบสัญลักษณ์

1. การฉีควัวคชิน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสัตว์เลี้ยง
ได้แนวความคิดมาจากการปลาเข้า การปลาลูกดอก เข้าเข้านั้นย่อหมายถึง การ
บรรลุจุดมุ่งหมาย, ความสำเร็จ, การเข้าถึงปัญหา การแก้ปัญหาได้ตรงจุด
เป็นต้น จึงนำลักษณะการปลาเข้ามาแทนการฉีควัวคชิน โดยเข้าหมายถึง สุนัข
เข็มฉีกขาแทนลูกดอก และสาเหตุที่แทนด้วยสุนัขนั้น เนื่องจาก สุนัข เป็นพาหะ
นำ โรคที่สำคัญที่สุดนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การร่วมมือในการกำจัดสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ ได้นำเอาความรู้เรื่อง เชื้อ กลุ่ม และสังคม มาผนวกกันเป็นแนวความคิด คือ สิ่งที่ไม่เหมือนกันจะถูกจัดอยู่กลุ่ม หรือพวกเดียวกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน หรือผิดไปจากกลุ่มจะถูกตัดออก หรือไม่จัดอยู่ในกลุ่ม ดังนั้นสัญลักษณ์จึงแสดงกลุ่มสุนัขที่มีเจ้าของจะอยู่ในกรอบที่สร้างขึ้น ส่วนที่ไม่มีเจ้าของจะอยู่นอกกรอบ แสดงการถูกตัดขาด หรือตัดทิ้งนอกจากนี้ ได้สร้างสุนัขที่มีเจ้าของให้แตกต่างจาก สุนัขที่ไม่มีเจ้าของด้วยสี และปลอกคอเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าใจยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การร่วมมือในการคุมกำเนิดสุนัข

ได้ความคิดมาจากการวางแผนครอบครัวของคน ที่กล่าวถึงการมีลูกมากจะยากจน มี 2 คน กำลังดี สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้น จึงแสดง สุนัข พ่อ แม่ ลูกอีก 2 ตัวที่แม้ว่าจะจะเป็นไปไม่ได้ในสุนัขที่จะมีลูกทีละ 2 ตัว เนื่องจากสุนัขส่วนใหญ่จะออกลูกเป็นครอก ครอกละประมาณ 4-6 ตัว หากแต่ จับความรู้สึกของการวางแผนครอบครัวมาใช้ เพื่อแสดงถึงความหมายที่ไกล เคียงการคุมกำเนิดเท่านั้นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้สีและการจัดวางองค์ประกอบ ในแสตมป์

1. การใช้สีสะท้อนแสงเป็นจุดเด่นในงานแสตมป์ เพื่อสร้างความสนใจ และความแปลกใหม่ในงานออกแบบ
2. ตัวหนังสือหลักๆ เช่น ประเทศไทย, THAILAND, POSTAGE, ราคา ยังคงใช้ตัวอักษรชุดเดิมที่องค์การไปรษณีย์ใช้อยู่ในปัจจุบัน ยกเว้นข้อความแสดงการเชิญชวนใช้ตัวอักษรชุดกลางค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนการออกแบบ จากแบบร่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานออกแบบแสตมป์ที่ เสร็จสมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบแผ่นพับ

จุดประสงค์ในการออกแบบแผ่นพับ

1. เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องรวมถึงวิธีการป้องกันและแก้ไขอย่างถูกวิธี
2. เพื่อดึงดูดความสนใจให้เกิดความรู้สึกรำคาญไปอ่านหรือ เก็บ เป็นความรู้ต่อไป โดยที่ข่าวสารนั้น สุ่มมือผู้รับ โดยสมัครใจซึ่งง่ายแก่การประชาสัมพันธ์

แนวความคิดในการออกแบบแผ่นพับ

ได้สรุปเนื้อหาที่สำคัญที่ให้ความรู้อันได้แก่

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ โรคพิษสุนัขบ้า
2. การสัมผัส โรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างไรบ้าง
3. อาการของ โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
4. การแก้ไขหรือปฏิบัติตนเมื่อสงสัยว่าสัมผัส โรค
5. การป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า
6. สถานที่รับตรวจและชันสูตร โรคพิษสุนัขบ้า

จากนั้นจึงสรุปแนวทางการออกแบบได้ว่า ไม่ควรจะซับซ้อนเกินไป เนื่องจากมีจุดประสงค์ที่ต้องการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไป ดังนั้นการจัดวางตัวอักษรหรือข้อความ จึงเป็นจุดเด่นในการออกแบบ โดยมีภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจในส่วนที่เป็นปก โดยมียังยึดหลักในการสร้างงานที่มีงบประมาณจำกัด คือใช้สีดำ และสีเทาอมฟ้า ในการออกแบบ

ขั้นตอนการออกแบบ จากแบบร่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานออกแบบแผ่นพับ ที่ เสร็จสมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบ โปสเตอร์

จุดประสงค์ในการออกแบบ โปสเตอร์

เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปร่วมมือกันป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า โดยการฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ให้แก่สัตว์ เลี้ยง

แนวความคิดในการออกแบบ โปสเตอร์

เนื่องจากต้องการให้ผู้พบเห็นไม่เกิดความรู้สึก เป็นปฏิปักษ์ ต่อด้านหรือ เกิดความรู้สึก ไม่สบายใจ ดังนั้นในงานออกแบบ โปสเตอร์จึงจะไม่ปรากฏภาพที่น่ากลัวน่าเกลียดแต่อย่างใด หากแต่จะแสดง ความน่ารักน่าเอ็นดูของสัตว์ เลี้ยงที่ต้องการความรักและความห่วงใยจากเจ้าของ และคำโฆษณาใน โปสเตอร์ก็ออกมาในลักษณะเดียวกัน คือแสดงความน่ารักน่าเอ็นดูและขอความเห็นใจต่อเจ้าของ คำ โฆษณาได้แก่ "เจ้าตัวเล็กคงไม่อยากบ้า"

คำ โฆษณาแนะนำได้แก่ "พาสัตว์ เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า ที่สำนักงานสัตวแพทย์ประจำจังหวัด หรือคลินิกสัตวแพทย์ใกล้บ้านคุณ"

แนวทางในการออกแบบ

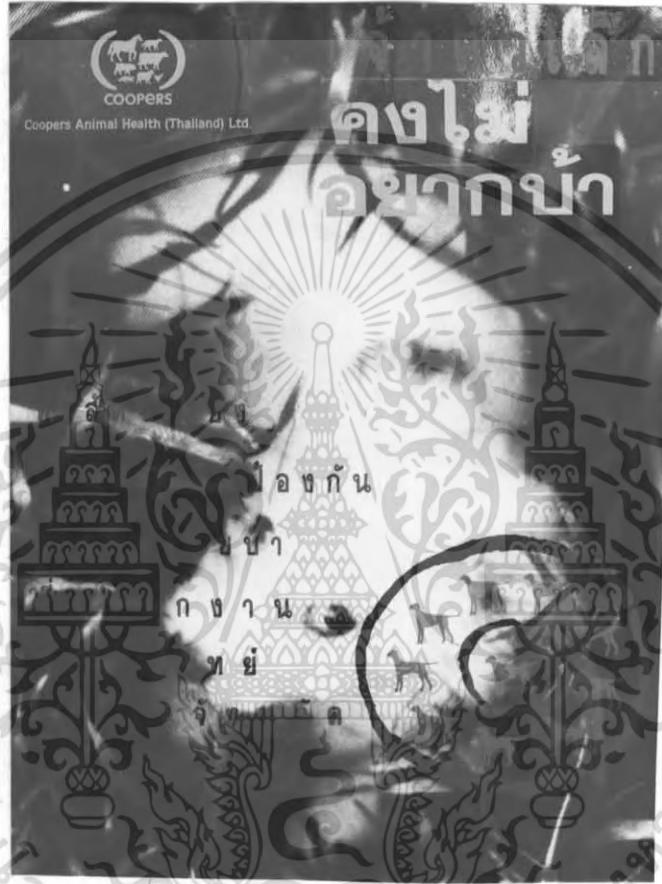
ใช้ภาพถ่าย ขาว-ดำ บวกกับการจัดวางองค์ประกอบที่เรียบง่าย และสอดคล้องสัญลักษณ์การฉีดวัคซีน เพื่อให้ น่าสนใจยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการออกแบบ จากแบบร่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานออกแบบ โปสเตอร์ที่เสร็จสมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งอ้างอิง

- กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข
- สถาบันเสาวภา สภากาชาดไทย
- คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิพิธภัณฑิ์ไปรษณียากร กรมไปรษณีย์
- บริษัท คูเปอร์ แอนิมัล เฮลธ์ จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้